

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA MANAGEMENTU

Turistický potenciál lázeňského města Poděbrady
Tourist Potential of the Spa Town of Poděbrady

Student:
Vedoucí bakalářské práce:

Kateřina Málková
Ing. Zuzana Stefanovová, Ph.D.

Ostrava 2012

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra managementu

Zadání bakalářské práce

Student: **Kateřina Málková**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6501R006 Ekonomika cestovního ruchu
Specializace: 02 Ekonomika cestovního ruchu
Téma: Turistický potenciál lázeňského města Poděbrady
Tourist Potential of the Spa Town of Poděbrady

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Teoretické aspekty turistického potenciálu
3. Praktické aspekty turistického potenciálu
4. Zhodnocení oblasti z hlediska zázemí pro potřeby cestovního ruchu, návrh opatření a doporučení
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

CREBBIN-BAILEY, Jane, HARCUP, Jane a John HARRINGTON. *The Spa Book: The Official Guide to Spa Therapy*. London: Thomson Learning Vocational, 2005. ISBN 978-1-86152-917-6.

JANOŠKA, Martin. *Minerální prameny v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Academia, 2011. ISBN 978-80-200-1841-0.

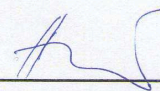
VÁCHA, Petr a Jiří STEGBAUER. *Poděbrady: město mého srdce*. Praha: Ostrov, 2006. ISBN 978-80-86289-48-9.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

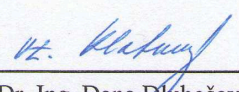
Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Zuzana Stefanovová, Ph.D.**

Datum zadání: 25.11.2011

Datum odevzdání: 11.05.2012

Ing. Petra Horváthová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Druhošová
děkanka fakulty

Prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem bakalářskou práci *Turistický potenciál lázeňského města Poděbrady* vypracovala samostatně pod vedením Ing. Zuzany Stefanovové, Ph.D. a uvedla v ní všechny použité literární a jiné odborné zdroje.

V Uherském Hradišti dne 11.5.2012

.....
podpis autora

Obsah

1 Úvod.....	5
2 Teoretické aspekty cestovního ruchu	6
2.1 Cestovní ruch.....	6
2.2 Vývoj cestovního ruchu.....	7
2.3 Typologie cestovního ruchu	8
2.3.1 Druhy cestovního ruchu	8
2.3.2 Formy cestovního ruchu.....	9
2.4 Systém cestovního ruchu.....	10
2.4.1 Nadřazené systémy cestovního ruchu.....	10
2.4.2 Podsystemy cestovního ruchu.....	11
2.5 Lázeňství v cestovním ruchu	11
2.5.1 Pojem lázeňství.....	11
2.5.2 Význam lázeňství	12
2.5.3 Historie lázeňství v ČR.....	12
2.5.4 Lázeňské služby	14
2.5.5 Formy lázeňské péče	15
2.5.6 Přírodní léčivé zdroje.....	16
2.5.7 Významné lázně v ČR.....	16
2.6 Podnikatelský potenciál.....	18
2.6.1 Pravidla poznání potenciálu	18
2.7 Dotazování.....	20
2.7.1 Techniky dotazování.....	20
2.7.2 Dotazník a typy otázek.....	20
2.8 SWOT analýza	21
3. Praktické aspekty turistického potenciálu	23
3.1 Město Poděbrady	23
3.1.1 Lokalizace.....	23
3.1.2 Historie města	28
3.1.3 Historie lázeňství.....	30
3.1.4 Minerální prameny.....	30
3.1.5 Lázeňská léčba	32
3.1.6 Typy lázeňský pobytů.....	33

3.1.7 Lázeňské služby	34
3.1.8 Dopravní dostupnost	38
4. Zhodnocení oblasti z hlediska zázemí pro potřeby cestovního ruchu, návrh opatření a doporučení.....	39
4.1 Průzkum návštěvníků pomocí dotazníkového šetření	39
4.1.1 Výsledky dotazníkového šetření.....	39
4.2 Zhodnocení oblasti z hlediska zázemí pro potřeby cestovního ruchu.....	47
4.3 SWOT analýza	47
4.3.1 Silné stránky	47
4.3.2 Slabé stránky	48
4.3.3 Příležitosti	48
4.3.4 Hrozby	49
4.4 Návrh opatření a doporučení pro rozvoj cestovního ruchu v Poděbradech	49
5 Závěr.....	52
Seznam použité literatury:	53
Seznam zkratek	57

1 Úvod

Řekne-li se Poděbrady, každý si zajisté ihned vybaví lázně. Ano, však tato dvě slova jsou nerozlučně spojena už více jak 100 let. Přestože se poděbradské lázně u nás řadí k těm mladším, získaly si prestiž nejvýznamnějších kardiologických lázní. Vždyť slogan „Na srdce jsou Poděbrady“ znali naši předkové, známe jej my a určitě ho budou znát i naši potomci. Ovšem tato propagace města podporuje pouze jeden typ cestovního ruchu a to lázeňský cestovní ruchu. Na druhé straně Poděbrady nabízí i spousty jiných atraktivit, díky kterým se rozvíjí i jiné typy cestovního ruchu, mezi něž můžeme zařadit např. sportovní cestovní ruch. Tato práce se snaží zachytit možnosti v oblasti místního cestovního ruchu a následně vyhodnotit turistický potenciál.

Bakalářská práce na téma „Turistický potenciál lázeňského města Poděbrady“ je rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou.

Při zpracování teoretické části byla využita odborná literatura, nabité znalosti z dob studia a bezesporu také internet. V první polovině teoretické části je práce zaměřena na samotný cestovní ruch – jeho definování, vývoj a typologii. Druhá polovina vysvětluje pojem lázeňství, popisuje jeho historii, formy lázeňské péče, přírodní léčivé zdroje a v neposlední řadě nás seznamuje s nejvýznamnějšími českými lázněmi. Na závěr popisuje pojmy podnikatelský potenciál, dotazování a SWOT analýzu, které budou využity v praktické části práce.

Praktická část nás nejprve seznamuje se samotným městem Poděbrady – jeho lokalizací, historií, přírodně a kulturně-historickými předpoklady města, minerálními prameny, možnostmi léčby, formami péče a způsoby dopravy. Dále jsou do práce zaneseny výsledky dotazníkového šetření, na základě kterého bylo provedeno zhodnocení města a následuje SWOT analýza. Nejen na odstranění slabých stránek a hrozeb pracuje poslední část práce prostřednictvím návrhů opatření a doporučení pro rozvoj cestovního ruchu.

Hlavním cílem této práce je analýza současného stavu cestovního ruchu ve městě Poděbrady, zhodnocení potenciálu, případný návrh opatření a doporučení pro jeho další rozvoj.

2 Teoretické aspekty cestovního ruchu

2.1 Cestovní ruch

Cestovní ruch je jedním z nejvýznamnějších společensko-ekonomických fenoménů, jak z pohledu jednotlivce, tak i společnosti. Představuje největší pohyb lidské populace za poznáváním, rekreací a naplněním vlastních snů z příjemné dovolené. Je součástí spotřeby a způsobu života obyvatel zejména ekonomicky vyspělých zemí. Ve světovém měřítku patří vedle automobilového průmyslu a obchodu s ropou ke třem největším exportním odvětvím.^[6]

Složitosti jevu, jakým je cestovní ruch, činí obtížným jeho přesné a jednotné definování. Celý dosavadní vývoj definování tohoto jevu je toho důkazem. V průběhu vývoje cestovního ruchu, jako společensko-ekonomického jevu, se mění i přístup k jeho vymezení a samotnému definování. Autoři ve svých definicích zdůrazňují různé stránky tohoto složitého jevu, většinou v závislosti na tom, z hlediska které vědní disciplíny je cestovní ruch zkoumán a definován. Uvedme alespoň stručný nástin vývoje definování pojmu cestovního ruchu.^[8]

Vědeckému zkoumání cestovního ruchu se začala systematická pozornost věnovat již začátkem 20. století. V nejstarších dostupných pracích z tohoto období se jejich autoři snažili především o odlišení cestovního ruchu od širšího pojmu cestování. Z tohoto období stojí za zmínku názor Hermanna von Schlullarda z roku 1910 (2006, s. 10), který poukázal i na ekonomické aspekty cestovního ruchu. „*Cestovní ruch je soubor operací zejména ekonomického charakteru, které se přímo vztahují na vstup, pobyt a pohyb cizinců vně i uvnitř určité země, města nebo regionu.*“

V procesu zkoumání cestovního ruchu bylo významným mezníkem zpracování Všeobecné nauky cestovního ruchu švýcarskými autory W. Hunzikerem a K. Krapfem v roce 1942 (2006, s. 10), kteří cestovní ruch definovali následovně: „*cestovní ruchu je soubor vztahů a jevů, které vyplývají z pobytu na cizím místě, pokud cílem pobytu není trvalý pobyt nebo výkon výdělečné činnosti.*“

Na jejich práci navázal v roce 1975 další švýcarský profesor C. Kaspar, který cestovní ruch definoval jako (2006, s. 10): „*souhrn vztahů a jevů, které vyplývají z cestování anebo pobytu osob, přičemž místo pobytu není hlavním ani trvalým místem bydlení nebo zaměstnání*“. Tato definice se v 80. letech minulého století stala oficiální definicí Mezinárodního sdružení vědeckých pracovníků cestovního ruchu.^[6]

S cílem sjednocení názorů na definování cestovního ruchu především ze statistického hlediska zorganizovala Světová organizace cestovního ruchu v roce 1991 Mezinárodní konferenci o statistice cestovního ruchu (2007, s. 28), kde její účastníci přijali návrh, že se cestovním ruchem rozumí: „*činnost osoby, cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí (mimo místo bydliště), a to na dobu kratší, než je stanoveno, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě.*“^[11]

V současné době se často používá účelově-funkční vymezení CR, které v roce 2000 definoval M. Gúčík (2006, s. 12) jako: „*soubor činností zaměřených na uspokojování potřeb souvisejících s cestováním a pobytem osob mimo místo trvalého bydliště a obvykle ve volném čase za účelem odpočinku, poznávání, zdraví, rozptýlení a zábavy, kulturního a sportovního vyžití, služebních cest a získání komplexního zážitku*“.^[6]

Jsou-li shrnuty podstatné znaky cestovního ruchu v dostatečné míře všeobecnosti, tak mohou být uvedeny alespoň následující základní rysy cestovního ruchu:

- 1) dočasnost změny místa pobytu mimo místo trvalého bydliště,
- 2) nevýdělečný charakter pobytu a samotné cesty,
- 3) vztahy mezi lidmi, jež cestovní ruch vyvolává.^[8]

2.2 Vývoj cestovního ruchu

V literatuře mohou být nalezeny spousty odkazů na to, že lidé v podstatě cestovali již v dávných dobách. Valná většina autorů se shoduje na tom, že začátky moderního cestovního ruchu je možno hledat nejdříve v 17. a 18. století, a to zejména v cestách šlechticů a tovaryšů za získáváním zkušeností. V stejné době se také vyskytují první zmínky o průvodcích, kteří pocházeli z řad zcestovalých krajanů nebo důvěryhodného místního obyvatelstva. Průvodci měli za úkol usnadňovat cestujícím putování poskytnutím informací o ubytování a možnosti stravování, o krajině a zvycích místních obyvatel a především je chránit před přepadením. V masové formě však cestovní ruch vzniká až ve druhé polovině 19. století. Největšího rozvoje potom dosahuje vlivem demokratizačních změn ve světě po 2. světové válce, respektive v posledních třech desetiletích 20. století.^[11]

2.3 Typologie cestovního ruchu

Cestovní ruch je rozdělen dle různých hledisek na druhy a formy. O druzích cestovního ruchu, se hovoří v případě, jestliže je cestovní ruch rozdělen dle motivace jejich účastníků. O formách cestovního ruchu se hovoří tehdy, když je cestovní ruch posuzován dle příčin, které ho ovlivňují a důsledků, které přináší.

2.3.1 Druhy cestovního ruchu

1) *Rekreační cestovní ruch* je charakteristický pasivním, ale i aktivním odpočinkem ve vhodném přírodním prostředí s cílem obnovy fyzických a psychických sil. Většinou se kombinuje s různými rekreačními aktivitami, které mají vliv na organismus a duševní pohodu člověka.

2) *Sportovní cestovní ruch* je charakteristický pobytem v přírodě s aktivním vykonáváním různých sportovních činností, které vyžadují určitou fyzickou kondici.

3) *Dobrodružný cestovní ruch* je součástí sportovního cestovního ruchu s cílem zažít nějaké dobrodružství s jistou mírou kontrolovaného rizika.

4) *Myslivecký a rybářský cestovní ruch* má charakter sportovního a částečně i rekreačního cestovního ruchu. Účastníci jsou motivováni možnostmi lovu zvěře, ptáků a ryb.

5) *Náboženský cestovní ruch* je spojený s tradicemi světových náboženství. Nejčastěji se projevuje poutěmi a na různá poutní místa.

6) *Lázeňský cestovní ruch* se projevuje zdravotně-preventivními činnostmi pod odborným zdravotnickým dohledem ve volném čase.

7) *Zdravotní cestovní ruch* vzniká snahou lidí preventivně ovlivňovat své zdraví před negativními důsledky vysokého životního tempa a současného způsobu života.

8) *Obchodní cestovní ruch* se nejčastěji projevuje organizováním kongresů, sympozií, konferencí, seminářů, veletrhů a výstav. Zahrnuje činnosti spojené s cestováním a pobytem v kongresovém místě, zaměřených na výměnu vědeckých a odborných poznatků a zkušeností.

9) *Stimulační cestovní ruch* je cestování s cílem motivovat zaměstnance k vyšším pracovním výkonům.^[6]

2.3.2 Formy cestovního ruchu

1) Podle místa realizace:

- a) *domácí cestovní ruch* je cestovním ruchem domácího obyvatelstva na území jejich státu, účastníci nepřekračují hranice své země,
- b) *zahraniční cestovní ruch*, při kterém dochází k překračování hranic. Má dvojí charakter:
 - *výjezdový cestovní ruch* neboli také zahraniční cestovní ruch pasivní, což znamená výjezdy občanů dané země do zahraničí,
 - *příjezdový cestovní ruch* neboli také zahraniční cestovní ruch aktivní, což znamená příjezdy zahraničních návštěvníků do dané země. Specifickou součástí je tranzitní cestovní ruch, který představuje průjezd zahraničních účastníků přes území určitého státu s tím, že cíl účasti na cestovním ruchu je realizován na území dalšího státu.

2) Podle počtu účastníků:

- a) při *individuálním cestovním ruchu* účastník cestuje sám, maximálně s rodinou,
- b) při *skupinovém cestovním ruchu* je pobyt, včetně cesty, zajišťován hromadně pro zájmově či jinak vytvořené kolektivy.

3) Podle způsobu organizování:

- a) při *organizovaném zájezdu/pobytu* cestu i pobyt zajišťuje cestovní kancelář či agentura a účastník si nakupuje ucelený zájezd,
- b) při *neorganizovaném zájezdu/pobytu* si veškeré služby zajišťuje účastník sám.

4) Podle způsobu financování:

- a) *komerční*, kdy si veškeré náklady hradí účastník sám,
- b) *sociální*, kdy je část nákladů hrazena za přispění nějaké organizace či instituce.

5) Podle věku účastníků:

- a) *cestovní ruch dětí* je organizovaný pobyt či cesta dětí do 15 let bez rodičů,
- b) *mládežnický cestovní ruch* je cestovní ruch lidí ve věku 15 - 24 let, kteří již nejezdí na dovolenou se svými rodiči, ale zatím ani se svými rodinami,
- c) *rodinný cestovní ruch* je cestovní ruch manželských párů ve věku 25 – 44 let, cestujících spolu s dětmi,
- d) *seniorský cestovní ruch* je cestovní ruch pro lidi v poproduktivním věku s dostatkem volného času a dostatečným kupním fondem,
- e) *babyboomers* je cestovní ruch pro lidi ve věku 40 – 50 let s již odrostlými dětmi, dostatkem volného času, v dobrém fyzickém stavu a s dobrým ekonomickým postavením.

6) Podle délky pobytu:

- a) *krátkodobý cestovní ruch* je zpravidla do 3 přenocování,
- b) *dlouhodobý cestovní ruch* zahrnuje více jak 3 přenocování, maximálně však 6 měsíců v domácím cestovním ruchu nebo 1 rok v zahraničním cestovním ruchu.

7) Podle převažujícího místa pobytu:

- a) *městský cestovní ruch* je krátkodobý a hlavním motivem je návštěva turisticky zajímavých měst,
- b) *venkovský cestovní ruch* je realizovaný na venkově s nejrůznějšími formami pobytu. Specifickou formou je agroturistika, což je pobyt na farmě obvykle spojený s aktivní účastí.
- c) *lázeňský cestovní ruch* je dlouhodobý pobyt spojený s léčením v prostředí lázeňských měst,
- d) v *cestovním ruchu* uskutečňujícím se ve *střediscích cestovního ruchu* účastníci nejčastěji využívají horská či přímořská letoviska.

V naučné literatuře je pro členění forem cestovního ruchu používána ještě celá řada dalších kritérií, z nichž můžeme například uvést členění:

- podle ročního období (sezónní, mimosezónní, celoroční),
- podle použitého dopravního prostředku (motorizovaný, železniční, letecký, lodní)
- a spousty dalších.^[8]

2.4 Systém cestovního ruchu

Cestovní ruch je otevřeným a dynamickým systémem, který tvoří 5 nadřazených systémů, které tvoří okolí cestovního ruchu a 2 podsystémy.

2.4.1 Nadřazené systémy cestovního ruchu

1) *Ekonomické prostředí*, do kterého se řadí vlivy ekonomického růstu, úrokové míry, nezaměstnanosti, inflace nebo stability měny.

2) *Sociální prostředí* je dáno společenským zřízením, které ovlivňuje pracovní a mimopracovní podmínky, rozdělování HDP a sociální politiku státu.

3) *Politické prostředí* ovlivňuje mírové podmínky v jednotlivých státech a ve světě.

4) *Technologické prostředí* neboli dopravní a ubytovací možnosti v daném místě.

5) *Ekologické prostředí* neboli zatížení daného prostředí.^[14]

2.4.2 Podsystemy cestovního ruchu

1) *Subjektem cestovního ruchu* je účastník cestovního ruchu. Účastníkem se chápe, každý, kdo uspokojuje svoje potřeby spotřebou statků cestovního ruchu v období cestování a pobytu mimo místo trvalého bydliště a nejčastěji ve volném čase. Účastníci cestovního ruchu jsou rozděleni na:

- a) *návštěvníky*, což jsou v rámci domácího cestovního ruchu osoby, které cestují na jiné místo v zemi, než je jejich místo trvalého bydliště na dobu kratší než 6 měsíců. V rámci zahraničního cestovního ruchu se jedná o osoby, které cestují do jiné země, než je místo jejich trvalého bydliště, na dobu nepřesahující jeden rok s tím, že hlavní účel jejich cesty je u obou případů jiný než výkon výdělečné činnosti.
- b) *turisty*, což jsou osoby, splňující kritéria návštěvníka, avšak účastníci musí na daném místě alespoň jednou přenocovat,
- c) *výletníky*, což jsou osoby, které také musí splňovat kritéria návštěvníka a nikdy necestují na dobu delší než 24 hodin.

2) *Objektem cestovního ruchu* je jakékoliv místo, které se může stát cílem změny místa pobytu účastníka cestovního ruchu. Tvoří ho destinace, instituce a podniky cestovního ruchu. Destinace cestovního ruchu neboli cílové místo musí splňovat vhodný přírodní a kulturní potenciál, jež se označuje jako primární nabídka. Sekundární nabídkou je označována různorodá infrastrukturní vybavenost. Jedná se o podniky, instituce a zařízení cestovního ruchu, které návštěvníkům umožňují přechodné ubytování, stravování a vykonávání různých sportovních, rekreačních, kulturních a jiných aktivit typických pro cestovní ruch.^[6]

2.5 Lázeňství v cestovním ruchu

2.5.1 Pojem lázeňství

Lázeňství nelze chápat jen jako medicínský pojem, ale je na něj nutné nahlížet i z hlediska ekonomického a sociálně-politického. Pojem lázeňství tak vystupuje ve třech rovinách:

- 1) *Vědní lékařský obor*, jehož charakteristickými rysy jsou práva a povinnosti fyzických a právnických osob v oblasti podpory a ochrany veřejného zdraví a soustava orgánů ochrany veřejného zdraví. Týká se to především využívání přírodních léčivých zdrojů,

poskytování péče nemocným s chorobami uvedenými na platném indikačním seznamu a o preventivní péči v přírodních léčebných lázních.

2) *Sociálně-politický systém*, jehož funkcí je poskytování lázeňské péče osobám, kterou na základě doporučení lékaře specialisty navrhuje ošetřující lékař. Revizní lékař zdravotní pojišťovny rozhodne o poskytnutí či neposkytnutí lázeňské péče. Lázeňská péče je pak definována jako příspěvková nebo komplexní, popřípadě tuto službu poskytuje soukromý sektor za peníze klienta.

3) *Souhrn činností a jednání ekonomického charakteru*, jehož hlavní funkcí je dosahování co nejlepších ekonomických výsledků s co nejnižšími provozními náklady. Řádné fungování ekonomického systému je především podmíněno jeho řízením a organizováním při používání základních ekonomických a manažerských nástrojů. Zde pak narážíme na problém rozdílnosti poskytování lázeňské péče v současných ekonomických podmínkách.^[4]

2.5.2 Význam lázeňství

Lázeňství v České republice má dlouhodobou tradici. Přírodní léčivé zdroje, které se v lázních nachází, představují jedinečný zdroj přírodního bohatství s důležitým léčebným faktorem. Lázeňství má v první řadě zdravotně-léčebný význam, jeho ekonomický význam je však také velice významný. Lázeňství se vyjma ekonomicky neměřitelných přínosů pro veřejné zdraví navíc podílí na tvorbě HDP, na příjmech státu, lázeňských měst a obcí a dále také na tvorbě devizových zdrojů státu. Výrazně také ovlivňuje zaměstnanost a investiční činnost a přispívá k rozvoji regionů. Ovlivňuje také řadu dalších odvětví, které svou činností vytvářejí materiální podmínky pro lázeňskou péči a pro uspokojování potřeb lázeňských hostů.

2.5.3 Historie lázeňství v ČR

Tradice lázeňství v České republice je mladší než v jižní Evropě či v zemích středomořské oblasti s antickými vzory. Přesto si však naše lázeňství získalo v minulosti neobyčejný věhlas i vážnost v evropském povědomí. Především západočeské lázně se staly pojmem již v minulém století.

Už v období před 1. světovou válkou patřili české lázně k tomu nejlepšímu, co se v Evropě dalo najít. V Karlových Varech, Mariánských Lázních, ale také v dalších lázeňských městech se setkávala umělecká, ale i politická elita z celého světa. Stačí připomenout

panovníky v čele s Marií Terezií a Petrem Velikým, hudebního génia Ludwiga van Beethovena či básníky Johanna Wolfganga Goetha a Friedricha Schillera.

I mezi dvěma světovými válkami patřilo množství lázeňských měst v České republice k nejznámějším a nejlepším na světě, v té době se v nich setkávaly hlavy států, věhlasní umělci, podnikatelé a tisíce domácích i zahraničních návštěvníků. Koncem 30. let tohoto století bylo u nás možné vybírat v nabídce lázeňských pobytů z více než padesáti lázeňských objektů, které sloužily, jak domácím, tak i zahraničním hostům.

K negativnímu obratu ve vývoji českého lázeňství došlo po znárodnění v roce 1948. Lázeňská zařízení po desítky let chátrala a technicky zastarávala. Mnohé kapacity ještě donedávna neodpovídaly úrovni běžným v západní Evropě. Tento stav, kdy se do lázní prakticky nekládaly žádné prostředky, trval až do roku 1990. Velmi negativně působila i předlistopadová legislativa, kdy byly české lázně vtěsnány do celkového systému zdravotní péče. Tím se lázně vzdálily a odcizily veřejnosti. Mezi lidmi se rozšířil názor, že lázně slouží výhradně nemocným a ten, kdo nedostal doporučení k lázeňskému pobytu od lékaře, tak tam nemá co dělat.

České lázeňství prošlo v uplynulých letech bouřlivým vývojem, především díky privatizaci, ovšem bez rozprodeje nemovitostí. Díky společnému úsilí odborového svazu, odborné lázeňské veřejnosti a podpoře tehdejšího ministra zdravotnictví Bojara se podařilo privatizovat lázeňské organizace jako celky z větší části na akciové společnosti. Dalším krokem byly změny vlastnictví spočívající v přechodu od majority privatizačních fondů ke konkrétním vlastníkům.

I dnes jsou lázně ve větší či menší míře závislé na veřejné zakázce. Nejsou však pro veřejné zdravotnictví a pro systém veřejného zdravotního pojištění přítěží. Jednak netvoří rozhodující položku výdajů zdravotního pojištění a zároveň mají klientele pojišťoven co nabídnout. Lázeňská péče může pomoci v prevenci, rehabilitaci a léčbě řady onemocnění.

Již dnes je očividné, že poskytovatelé v některých oborech mají větší zájem o výsledky lázeňské péče, přinejmenším je sledují a v řadě případů i využívají ve prospěch svých pacientů, respektive na péči o svou klientelu s lázeňskými organizacemi přímo spolupracují.^{[4] [5]}

2.5.4 Lázeňské služby

Jane Crebbin-Bailey v roce 2005 v knize „The Spa Book: The Official Guide to spa therapy“ uvedla: (2005, s. 3) „*Lázeňská léčba zahrnuje lázeňské služby v podobě péče o pleť, fitness, zdravé výživy, léčby a celkového zlepšení životní pohody*“. ^[3]

Lázeňské služby poskytují účastníkům lázeňského cestovního ruchu zařízení jednotlivých podniků přírodních léčebných lázní. Léčebná zařízení poskytují léčebnou péči včetně ubytování. Lázeňská místa jsou komplexem léčebných, ubytovacích, stravovacích, rehabilitačních a sportovních zařízení, využívajících přírodních léčivých zdrojů a léčebných procedur.

Zdravotně-léčebné se skládají z celé řady navazujících služeb. Zahrnují vstupní, kontrolní a výstupní prohlídku ošetřujícího lázeňského lékaře, která stanoví potřebné léčebné procedury, jejich rozsah a systém aplikace.

Ubytovací poskytují jednak vlastní lázeňsko-léčebné objekty v podobě léčeben, sanatorií, lázeňských hotelů a lázeňských domů, ale rovněž i komerční síť místních ubytovacích zařízení včetně ubytování v soukromí a v kempech. Během lázeňského pobytu mají hosté vyšší nároky na vybavenost ubytovacího zařízení, neboť jim slouží pro delší pobyt a prostory využívají nejen k přenocování, ale i k odpočinku během dne.

Stravování musí zajistit celodenní výživu pacienta. Kvalitní stravování je často přímou součástí léčebného procesu. V léčebných zařízeních je celodenní režimové stravování realizováno restaurační formou s obsluhou, s možností výběru z několika jídel. V lázeňských městech je zároveň zajištěno doplňkové stravování v podobě kaváren atd. Krom těchto zařízení mohou lázeňští hosté využívat i dalších stravovacích zařízení, které město nabízí.

Kulturní, společenské a sportovní služby jsou akce společenského charakteru v podobě divadelních a filmových představení, koncertů aj. Mezi akce, kterých se lázeňští hosté aktivně účastní, patří společenské a taneční večery, společenské hry apod. Také sport si získal své místo při lázeňských pobytech. K tradičním lázeňským sportům patří golf, tenis a jezdeckví. Mezi nové sporty můžeme zařadit jógu, turistiku, petanque, plavání či rybolov.

Doplňkové služby jsou ty služby, mezi něž například řadíme peněžní a směnárenské služby, bankomaty, pošty, prodej zboží poskytované lázeňskými zařízení, kadeřnictví, kosmetiky, manikúra a pedikúra, optika, služby místní dopravy, prádelny a čistírny či lázeňská zahradnictví.^[5]

2.5.5 Formy lázeňské péče

Lázeňské léčení se může uskutečnit jako ústavní pobyt nebo jako pobyt ambulantní. Během ústavního pobytu má host zabezpečen celý souhrn lázeňských služeb, mezi něž patří vyšetření, léčení, stravování, ubytování, kulturně-spoločenské a doplňkové služby. Ambulantní pobyt se omezuje především na poskytnutí služeb souvisejících s vyšetřením a léčením hosta, který má zpravidla i možnost dietního stravování v zařízeních lázní. Ambulantní hosté však nejsou ubytováni v zařízeních lázní, ale v zařízeních jiných provozovatelů nebo v soukromí.

Léčebný pobyt může klient absolvovat buď prostřednictvím zdravotní pojišťovny jako součást potřebné zdravotní péče hrazené ze zdravotního pojištění anebo jako klient - samoplátce. Chce-li jet klient do lázní prostřednictvím zdravotní pojišťovny, tak musí navštívit svého ošetřujícího lékaře, který mu po posouzení jeho zdravotního stavu může vystavit návrh na komplexní nebo příspěvkovou lázeňskou péči. Návrh schvaluje revizní lékař zdravotní pojišťovny klienta.

Komplexní péče navazuje na ústavní péči nebo péči v odborných ambulancích a je zaměřena na doléčení, zabránění vzniku nesoběstačnosti a invalidity nebo minimalizaci rozsahu invalidity. Poskytnutí komplexní péče doporučují především příslušní specialisté. Pokud ji navrhuje praktický lékař, je nezbytné, aby byl návrh podložen příslušnými odbornými nálezy. U nemocí z povolání se také komplexní lázeňská péče poskytuje na doporučení odborníka. Zdravotní pojišťovny hradí lázeňské léčení, ubytování a celodenní stravování. Dopravu pojištěnce hradí pojišťovna pouze v případě, jestliže je předepsána ošetřujícím lékařem. Komplexní lázeňská péče se poskytuje v době dočasné pracovní neschopnosti. Pacientovi je vystaveno potvrzení o pracovní neschopnosti.

Příspěvková lázeňská péče je poskytována u nemocí, kde nejsou splněny podmínky pro poskytnutí komplexní lázeňské péče. V případě, že revizní lékař nerozhodne jinak, tak může být poskytnuta maximálně 1krát za 2 roky. Zdravotní pojišťovna hradí náklady na vyšetření a léčení, ostatní náklady si hradí pojištěnec sám, nepřispívá-li mu pojišťovna v rámci poskytování nadstandardní péče i na tyto ostatní náklady. Pacient musí čerpat lázeňskou péči v rámci své dovolené.

Samoplátecká lázeňská péče je ta péče, u níž není nutný návrh na lázeňskou péči. Klient si však hradí veškeré náklady sám. Léčebný pobyt si klient zajistí písemnou

objednávkou zaslanou obchodnímu oddělení, kterou lázeňská léčebna písemně potvrdí a zároveň klient obdrží i bližší informace k pobytu v lázních.^[4]

2.5.6 Přírodní léčivé zdroje

Přírodní léčivé zdroje jsou základním principem existence léčebných lázní v ČR. Dělí se do následujících skupin.

1) *Přírodní léčivé vody* se aplikují ve formě koupelí, pitné kúry, výplachů nebo inhalací a dále se člení na:

- a) minerální, což jsou podzemní vody, které obsahují velké množství rozpuštěných minerálů různého složení a koncentrace a často i vysoký podíl rozpuštěných plynů,
- b) termální prameny, to jsou nepřetržitě vyvěrající prameny vody s teplotou mezi 20°C a 100°C.

2) *Peloidy* jsou látky, které vznikly v přírodě geologickými pochody a používají se smíchané s vodou na peloidní koupele nebo zábaly. Účinky se projevují především intenzivním přívodem tepla do organismu.

3) *Humidity a bahna* neboli slatiny se nejčastěji používají u slatinných koupelí a zábalů při léčbě onemocnění pohybové soustavy.

4) *Vřídelní plyny a emanace* patří mezi vzácnější přírodní léčivé zdroje. Používají se k částečným nebo celkovým plynovým koupelím nebo k injekční léčbě.

5) *Příznivé klimatické podmínky* se využívají k léčení v klimatických lázních.

V praxi je nejčastější dělení lázní na přírodní léčebné lázně, kde se léčení provádí za pomoci přírodních léčivých zdrojů a klimatické lázně.^[5]

2.5.7 Významné lázně v ČR

Lázně jsou významnou atraktivitou nejen pro lázeňský cestovní ruch, ale také pro kulturně-poznávací, městský cestovní ruch aj. V současné době je evidováno 35 lázeňských míst, z nichž 25 vzniklo při pramenech léčivých vodních zdrojů, a v 10 místech přispěl ke zřízení lázní výskot peloidů. Několik měst, která splňují náročná kritéria, je uznáno i jako klimatické lázně. Mezi nejvýznamnější lázně České republiky patří:

Karlovy Vary jsou nejstarší, největší a nejslavnější lázně v České republice. Jsou výjimečné velkým bohatstvím léčivých vod. Celkem je zde asi 60 termálních pramenů, z nichž je 12 lázeňsky využívaných. Symbolem města je největší a nejteplejší pramen Vřídlo

o vydatnosti 2 000 litrů za minutu, tryskající až do výše 15 metrů. Ve městě je zároveň velké množství architektonických památek v podobě novorenesanční Mlýnské kolonády, Grandhotelu Pupp atd. Karlovy Vary jsou také významným společenským centrem. Mezi nejznámější kulturní akce patří Mezinárodní filmový festival, který se koná již od roku 1946.

Mariánské Lázně jsou považovány za nejrozsáhlejší a nejkrásnější zahradní město v České republice se 140 minerálními prameny. Lázně mají vynikající klima díky poloze uprostřed zeleně na úbočích Slavkovského lesa. Město zároveň disponuje řadou architektonických památek v podobě novobaroční Kolonády, Křížového pramene a Zpívající fontány.

Františkovy Lázně jsou proslulé díky Františkovu pramenu, v jehož okolí vznikaly klasicistní a empírové lázeňské budovy a pavilony pramenů. Město má statut památkové rezervace, díky němuž se město zachovává slohově čisté. Ve městě se nachází celkem 21 minerálních pramenů.

Jáchymov byly prvními radioaktivními lázněmi na světě. Léčba se provádí pomocí radioaktivních pramenů. Zajímavostí je, že u zrodu lázní stáli manželé Curieovi¹.

Teplíce jsou nejstaršími lázněmi ve střední Evropě.

Luhačovice používají k léčbě uhličitou kyselku nazývanou Vincentka.

Jeseník neboli Priessnitzovy léčebné lázně, a.s., vznikly jako první vodoléčebný ústav na světě. Nyní je řadíme mezi klimatické lázně.

Lázně Kynžvart jsou jako jediné určené dětem od 2 do 15 let s nespecifickým onemocněním dýchacího ústrojí.

Poděbrady jsou nejmladšími českými lázněmi, kde hlavním léčebným zdrojem lázní je minerální voda Poděbradka.

Třeboň jsou lázně, kde je základem léčby slatina. Lázeňská péče je soustředěna do dvou lázeňských objektů s názvem lázně Aurora a Bertiny lázně.

Mezi další lázně patří Lázně Darkov, Karlova Studánka, Janské Lázně, Konstantinovy Lázně, Lázně Bělohrad, Lázně Bohdaneč, Teplíce nad Bečvou, Dubí, Bílina, Lázně Mšené, Lázně Libverda, Osečná, Lázně Velichovky, Běloves, Lázně Toušeň, Vráž, Bechyně, Třeboň, Lipová, Velké Losiny, Bludov, Slatínice, Kostelec u Zlína, Ostrožská Nová Ves a Hodonín.^[5]

¹ Manželé Curieovi byli významnými vědci, objeviteli chemických prvků – radia a polonia a také stáli za teorií radioaktivity

Obrázek 2.1 Lázeňská zařízení v ČR

Zdroj: http://www.tourism.cz/encyklopedie/seznam.phtml?typ=163,164,430,435&id_mapy=39&lng=&menu= ^[31]

2.6 Podnikatelský potenciál

Základem pojmu „potenciál“ je cizí slovo „potence“, tj. schopnost, moc, síla. Potenciál je tedy souhrnem schopností, celková možnost něco udělat. Potenciál vzniká z rozporu mezi tím, co je, může nebo musí být. Potenciál v podnikání je možno definovat jako vyzrálост jednotlivce, organizace či podniku v soutěži s jinými subjekty dle toho, jak proběhne jeho transformace do produkce.

2.6.1 Pravidla poznání potenciálu

Jak poznat potenciál? V podnikání platí jedna jistota, a tou je změna. Proč? Protože platí řada praktických pravidel poznání potenciálu.

Pravidlo první: *PROČ?* Hovoří-li se o podnikání, hovoří se o lidech a informacích. Právě díky informacím lidé dostanou kvalitní odpověď „proto“, která je zárodkem potenciálu. Podnikání bez lidí a informací tedy neexistuje.

Pravidlo druhé: *PROTO!* Potenciál se nakonec projeví jako silná nebo slabá stránka, případně jako příležitost nebo hrozba. Podnikání je permanentní proces vyhledávání, vytváření a využívání potenciálu, respektive kombinování silných a slabých stránek,

příležitostí a hrozeb, které jsou den ode dne větší a rychleji se mění. Když člověk ví, na čem je, tak může hledat řešení.

Pravidlo třetí: *OČEKÁVÁNÍ*. Čím větší je očekávání vzájemného využití dvou potenciálů, tím větší je jejich vzájemná přitažlivost a naopak. Očekávání lze chápat jako vnímání potenciálu v podobě silné nebo slabé stránky, příležitosti či hrozby.

Pravidlo čtvrté: *ÚČELNOST*. Čím větší je účelnost a užitečnost využití dvou potenciálů, tím větší je pevnost jejich spojení a naopak. Rovnost vazby roste s její nahromaděnou užitečností. Užitečnost vazby je mírou účelnosti odvozené z celkového spojeného podnikatelského potenciálu.

Pravidlo páté: *ZÁVISLOST*. Každé využití dvou potenciálů doprovází jejich závislost.

Pravidlo šesté: *ODSTŘEDIVOST*. Malá účelnost a užitečnost využití dvou potenciálů nese vysokou odstředivost spojení a naopak. Závislejší je ten, pro koho je existující vazba užitečnější. I velký dodavatel, v případě že uspokojuje malou část požadavků odběratele, je pro něj malým dodavatelem.

Pravidlo sedmé: *SYNERGIE*. Každý potenciál je obvykle spojen s dalšími potenciály, nachází se v síti potenciálů, přičemž ho síť může ohrozit nebo mu dát příležitost. A naopak, jednotlivý potenciál může síť posílit nebo oslabit. Synergický potenciál sítě je kombinací projevů velikosti a užitečnosti individuálních potenciálů, pevnosti vazeb mezi nimi, vzájemné závislosti a polohy v síti.

Pravidlo osmé: *ZMĚNA*. Změna je důsledkem vývoje gravitačního pole potenciálu, respektive neustálou přeměnou potenciálu v podobě silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby. Člověk má hlad, proto dochází ke změně, přerušuje práci a jde obědovat.

Pravidlo deváté: *NOVÉ SILNÉ STRÁNKY*. Prostředí neustále nahrazuje staré příležitosti novými hrozbami, proto nahrazujte své staré slabiny novými silnými stránkami.

Pravidlo desáté: *NEZVRATNOST*. Každý jev v podnikání lze popsat kombinací vnitřních a vnějších sil, charakteristikou času a mírou nezvratnosti. Míra nezvratnosti nabývá hodnotu od nuly až do jedné.

Pravidlo jedenácté: *SKRYTÁ SOUVISLOST*. Příležitost je za určitých okolností ohrožením a naopak. Obdobně platí toto tvrzení pro silné a slabé stránky.

Pravidlo dvanácté: *ZÁKON NEJSILNĚJŠÍHO A NEJSLABŠÍHO*. Nejsilnější ovládá slabší, ale nakonec nejsilnějšího ovládne nejslabší. ^[10]

2.7 Dotazování

Dotazování je jednou z nejdéle a pravděpodobně i nejvíce používaných metod výzkumu trhu. Nevýhodou je, že je jednou z nejdražších metod. Dotazovány jsou různé segmenty, různými technikami.

2.7.1 Techniky dotazování

1) *Ústní metoda* dotazování vyžaduje tazatele, kterým se předčítají otázky. Odpovědi se zaznamenávají do tištěného dotazníku, notebooku nebo na diktafon. Výhodou této metody je vysoká návratnost vyplněných dotazníků a možnost předkládání vzorků. Nevýhodou je nákladnost a potřeba tazatele.

2) *Písemná metoda* dotazování spočívá v tom, že dotazník je zaslán poštou, případně doručen doručovací osobou (zástupcem agentury). Výhodou metody je její nízká nákladnost. Nevýhodou je potřeba seznamu adres dotazovaných a nízká návratnost vyplněných dotazníků.

3) *Telefonická metoda* neboli CATI² je speciální centrálně prováděné telefonické dotazování. Jedná se o kombinaci telefonu a počítače se speciálním programem. Výhodou je její rychlost, dobrá dostupnost všech jedinců a možnost průběžné kontroly. Nevýhodou je potřeba odpovídající infrastruktury a vysoké vstupní investice.

4) *Online metoda*, jednoduše řečeno výzkum pomocí internetu. Výhodou je rychlost a variabilita. Nevýhodou je nutnost přístupu k počítači.

5) *Kombinované metody* jsou kombinací některých výše popsaných metod. Tím se negují nevýhody.^[15]

2.7.2 Dotazník a typy otázek

Dotazník je základní nástroj marketingového výzkumu. Při jeho tvorbě je třeba předem specifikovat, na co se bude tazatel ptát a jak se bude ptát. Otázky je možné klasifikovat do dvou základních skupin:

1) *otevřené otázky* jsou ty, na které respondent odpovídá vlastními slovy. Výhodou je možnost získat zajímavou odpověď. Nevýhodou je časová náročnost, jak dotazování, tak zpracování.

2) *uzavřené otázky* jsou tam, kde je respondentovi nabízen seznam možných odpovědí. Tyto otázky mohou být dichotomické (výběr jedné ze dvou možných odpovědí, nejčastěji

² Computer Assisted Telephone Interview

ANO-NE), trichotomické (respondentům je nabízena třetí kategorie odpovědí, nejčastěji NEVÍM) a polytomické (poskytují větší výběr z předem stanovených odpovědí) ^[7]

2.8 SWOT analýza

SWOT analýza je metoda, pomocí které zjišťujeme silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby spojené s určitým projektem, podnikatelským záměrem, typem podnikání apod. Může být prováděna jako součást komplexní analýzy, kdy podklady získáme z provedené analýzy nebo jako samostatný krok.

Název SWOT analýza je odvozen od prvních písmen anglických názvů, a sice:

S = strengths = silné stránky,

W = weaknesses = slabé stránky,

O = opportunities = příležitost,

T = threats = hrozby.

Při SWOT analýze se tedy analyzují faktory interní, tedy silné i slabé stránky, a faktory externí neboli příležitosti a hrozby. Jednotlivé faktory se uspořádají do tzv. SWOT matice:

1) *silné stránky* jsou ty, které mají faktory, díky kterým má podnik silnou pozici na trhu. Jednoduše řečeno představují to, v čem je podnik dobrý. Mohou být použity jako podklad pro stanovení konkurenční výhody. Jedná se o posouzení podnikových schopností, dovedností, potenciálu a zdrojových možností.

2) *slabé stránky* jsou přesným opakem silných stránek. Podnik je v něčem slabý, úroveň některých faktorů je nízká, někdy nedostatek určité silné stránky znamená slabou stránku, což brání efektivnímu výkonu firmy.

3) *příležitosti* představují možnosti, s jejichž realizací stoupají vyhlídky na účinnější splnění cílů a růst či lepší využití disponibilních zdrojů. Ve zkratce řečeno, zvýhodňují podnik vůči konkurenci. Aby je mohl podnik vůbec využít, musí je nejprve identifikovat a teprve po jejich využití s nimi může počítat.

4) *hrozby* neboli nepříznivá situace či změna v podnikovém okolí, která znamená překážky pro činnost. Mohou znamenat nebezpečí neúspěchu, nebo dokonce hrozbu úpadku. Podnik musí rychle reagovat odpovídajícím způsobem, aby je odstranil či minimalizoval. ^[1]

Obrázek 2.2 SWOT analýza

SWOT ANALÝZA

Zdroj: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a4/SWOT_cs.svg^[32]

3. Praktické aspekty turistického potenciálu

3.1 Město Poděbrady

Poděbrady jsou největším lázeňským městem ve Středočeském kraji, specializovaným zejména na léčbu nemocí srdce a oběhového ústrojí.

3.1.1 Lokalizace

Lokalizace umožňuje dělit krajinu na základě jejího potenciálu pro cestovní ruch. Hodnotí se předpoklady přírodní i kulturně-historické. U předpokladů přírodních je možné zaměření na reliéf území a jeho nadmořskou výšku, vegetaci, klima, faunu a vodstvo. U předpokladů kulturně-historických se lze zaměřit na kulturní památky a s tím spojené informace o době vzniku, výtvarném slohu či kategorii památky.

Obr. 3.1 Mapa ČR

Zdroj: <http://www.kudyznudy.cz/Foto-a-video/3D-Prohlidky/Podebrady-%281%29.aspx> ^[33]

Přírodní předpoklady

Město Poděbrady leží v Polabské nížině, asi v polovině cesty z Prahy do Hradce Králové, v nadmořské výšce 189 metrů. Vzhledem k tomu, že Polabí je krajinou rovinatou, tak se v okolí města nacházejí pouze tři kopce s názvy Oškobrh, Chotuc a Sadský kopec. Bezprostřední okolí Poděbrad tvoří rovina při řece Labi. Za zdymadlem se nachází slepé rameno Labe zvané Skupice, podél kterého vede naučná stezka, která návštěvníky seznamuje mimo jiné se vzácnými rostlinami a živočichy. Dále se směrem k Libici nad Cidlinou nachází národní přírodní rezervace s názvem Libický luh, který je pozůstatkem lužních lesů.

V Polabí panuje poměrně teplé podnebí, s průměrnou roční teplotou 9 °C a nízkým ročním úhrnem srážek. Jaro začíná již v polovině dubna a zima nastupuje později. Nejstudenějším měsícem roku bývá leden, kdy jsou časté mrazy a mlhy. ^[13]

Kulturně historické předpoklady

Dominantu Poděbrad tvoří poděbradský zámek, který vznikl přestavbou původního vodního hradu postaveného Přemyslem Otakarem II. Zámecký areál je tvořen několika budovami, válcovitou věží a dvěma nádvořími. Při vstupu do areálu návštěvníky vítá vstupní brána s erbem císařské orlice a znaky českého a uherského království. Na prvním nádvoří se nachází Divadlo Na Kovárně, Zámecký biograf a Kulturní a informační centrum. Na druhém zámeckém nádvoří je přístupný Památník krále Jiřího a lapidárium v hradním sklepení. V současné době se v zámku nachází muzeum a Ústav jazykové a odborné přípravy zahraničních studentů Univerzity Karlovy.

Obr. 3.2 Zámek a první zámecké nádvoří

Zdroj: vlastní archiv

Pozornosti návštěvníků zajisté také neujde jezdecký pomník krále Jiřího z Poděbrad od sochaře Bohuslava Snircha nacházející se na Jiřího náměstí. Jezdecká socha je vyrobena v dvojnásobné velikosti, umístěná na téměř šest metrů vysokém podstavci, v jehož rozích stojí štítonoši v životní velikosti držící znaky Čech, Moravy, Slezska a Lužice.

Obr. 3.3 Jezdecký pomník krále Jiřího z Poděbrad

Zdroj: vlastní archiv

Na též náměstí se nachází také Mariánský sloup, vystavěný na památku morové epidemie z roku 1714, na jehož vrchu se nachází socha Matky Boží a okolo jsou umístěny sochy čtyř světců.

Budova renesanční Staré radnice, která je v dnešní době sídlem městské knihovny, se také nachází na Jiřího náměstí. Budova Nové radnice, nacházející se na stejném náměstí, byla vystavěna v novorenesančním stylu a je současným sídlem Městského úřadu.

Na Jiřího náměstí navazuje lázeňský park lemovaný z obou stran budovami, domy, lázeňskými objekty, sochami aj., táhnoucí se rovně až k nádražní budově, které se pyšní sklomalbami na oknech v nádražní hale.

Na okraji parku se nachází veřejně přístupný Trnkův pramen a o kousek dál malý bazének, ve kterém stojí plastika Břetislava Bendy Léda s labutí. Zhruba v první třetině parku protíná jeho plochu cesta, za níž je krytá kolonáda Libenského s kruhovým proskleným pavilonem nad pramenem. Naproti se nachází nově vybudovaný bazén s vodotrysky a osvětlením.

Obr. 3.4 Bazén s vodotrysky a plastika Léda s labutí

Zdroj: http://www.mesto-podebrady.cz/vismo/galerie2.asp?id_org=12349&id_galerie=1002
[34]

Písečné cestičky v parku s květinovou výzdobou, keři a stromy zvou k procházce místy, která připomínají galerii. Dominantou parku jsou květinové hodiny, jejichž výzdoba je každý rok obměňována. Na levé straně je umístěna kamenná plastika dívky od Břetislava Bendy a na pravé straně tři kamenná srdce, vyobrazující symbol města. Poblíž hodin stojí trpaslík odbíjející čas. Na protější straně se nachází dva nejvýznamnější lázeňské hotely – Hotel Libenský a Hotel Bellevue.

Obr. 3.5 Květinové hodiny a trpaslík v pozadí se třemi kamennými srdci

Zdroj: <http://www.muzeumhodin.info/podebrady.htm> ^[35]

Lázeňská kolonáda je zakončena sochou T. G. Masaryka, u které jsou do země zabudovány bodové vodotrysky a od které vede umělý potok s promenádou. O kousek dál stojí busta Bedřicha Smetany, naproti níž se nachází pramen Eliška s kovovou tepanou výzdobou. Na druhé straně kolonády návštěvníci naleznou bustu Antonína Dvořáka.

Nedaleko parku se nachází nejstarší poděbradská dlážděná ulička, ulice Na Dláždění, v které sídlí Polabské muzeum a která vede až k proboštskému kostelu Povýšení svatého Kříže. Původní hřbitov s dřevěným kostelíkem byl ve 14. století přestavěn na gotický kostel a v současnosti je jediným veřejně přístupným kostelem ve městě. Zajímavostí je, že v kostele je pohřbena manželka Jiřího z Poděbrad Kunhuta ze Šternberka.

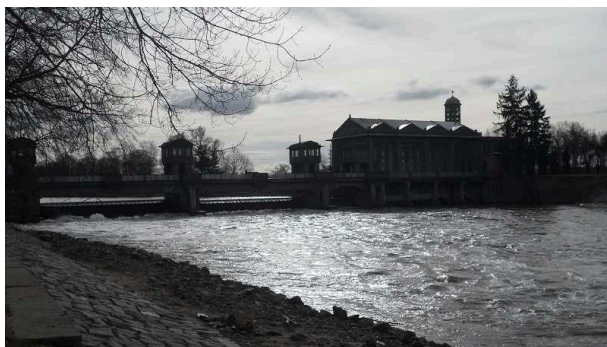
Obr. 3.6 Kostel Povýšení svatého Kříže

Zdroj: *vlastní archiv*

Nedaleko kostela stojí nejvýznamnější technická památka Poděbrad - hydroelektrárna se zdymadlem, navržená poděbradským rodákem Antonínem Engelem, ve které se dochovalo unikátní technologické zařízení a modernizací téměř nedotčená elektrotechnická výstroj – čtyři Francisovy turbíny firmy Josefa Prokopa z Pardubic a jeho synů, generátory od firmy Františka Křižíka, mramorové rozvodné desky aj.

Obr. 3.7 Hydroelektrárna

Zdroj: *vlastní archiv*

Součástí Poděbrad je také rozsáhlý golfový areál, ve kterém se nachází budova bývalé Radiotelegrafické stanice s dvojicí stopadesátimetrových stožárů, která je dnes technickou památkou. Právě na tomto místě zahajoval ve 20. letech 20. století své vysílání Československý rozhlas. V současné době slouží jako restaurace a taneční sál k pořádání plesů a jiných společenských akcí.

Obr. 3.8 Budova bývalé Radiotelegrafické stanice

Zdroj: *vlastní archiv*

Každoročně v Poděbradech probíhá spousta kulturních akcí, mezi něž mimo jiné řadíme Slavnosti krále Jiřího, což jsou tradiční středověké slavnosti plné zábavy, hudby a tance. Součástí akce je královský průvod, jarmark, šermířské souboje, divadelní představení a celý program je ukončen výstřelem z děl. Slavnosti se pořádají v měsíci červnu, trvají 2 dny a vstupné je zdarma.

Prix Bohemia Radio je třídní mezinárodní soutěžní přehlídkou rozhlasové tvorby, jejímž vyhlášovatelem a pořadatelem je Český rozhlas. Cílem této soutěže je zvyšování kvality rozhlasové tvorby. Součástí festivalu je bohatý kulturní a společenský program, včetně odborných seminářů. Akce se odehrává v měsíci říjnu a je zdarma.

FEMAD, neboli FEstival Mladého Amatérského Divadla, je celostátní přehlídka vyspělých ochotnických souborů. Odehrává se každý rok v Divadle Na Kovárně v měsíci září, trvá 4 dny a vstupné je zdarma.

Barvy léta je populární jednodenní punkrockový festival odehrávající se na louce vedle poděbradského koupaliště Jezera. Festival se každoročně koná o hlavních prázdninách a cena na místě je 350 Kč.

Dalšími kulturními slavnostmi odehrávajícími se ve městě jsou Poděbradské dny poezie, Letní divadelní slavnosti a jiné.^[12]

3.1.2 Historie města

Historie města sahá až do pravěku. Tehdejší lesnatou krajinou protkanou hustou sítí říčních ramen procházela dálková obchodní cesta, směřující z Prahy do Polska.

Nedaleko brodu vznikla osada a malá strážní tvrz. Je dosti pravděpodobné, že poloha místa se odráží i v dnešním názvu města "pode brody" – Poděbrady.

Na vývoj osady měla nepochybně vliv i existence slavníkovského hradiště v nedaleké Libici nad Cidlinou. Tato slovanská metropole východních Čech zanikla, když v roce 995 podlehla v bitvě Přemyslovcům. Poté bylo slavníkovské knížectví rozděleno na menší správní celky, z nichž jedním byli i Poděbrady. V písemných materiálech se název Poděbrady objevuje zhruba až od poloviny 12. stol., a to ve spojitosti se šlechtickým rodem Sezemiců a Hroznatovců.

Ve druhé polovině 13. stol. získal Poděbrady jako odúmrť král Přemysl Otakar II., který zbudoval na strategickém místě nad Labem kamenný vodní hrad. Poděbrady se změnilý v poddanské městečko, které však bylo často předmětem zájmu českých panovníků. Způsobovala to mimo jiné i přitažlivost lovu ve zdejších lesích a malá vzdálenost od Prahy.

K panovníkům, kteří Poděbrady navštěvovali, patřil Přemysl Otakar II., který se dle tradic údajně narodil v nedalekém Městci Králové. Dále Poděbrady hostily i krále Václava II. a Jana Lucemburského.

Největšího rozkvětu se poděbradské panství dočkalo za pánů z Kunštátu, kteří je získali od Karla IV. v tzv. "ušlechtilé léno". Jejich vládnutí trvalo po celých šest generací. Nejvýznamnější postavou tohoto rodu se stal Jiří z Poděbrad, který byl r. 1458 zvolen českým králem. Z jeho poručení byly Poděbrady v r. 1472 povýšeny na město a obdařeny důležitými právy, výsadami a městským znakem.

Dalšího rozkvětu se město dočkalo za vlády Ferdinanda I. Císař při návštěvě města v r. 1539 ocenil lovecké možnosti v okolí a tehdy zastavené panství vyplatil a začlenit jej mezi tzv. královská komorní panství.

Během třicetileté války v první polovině 17. stol. trpělo město vpády saských a švédských vojsk, doprovázenými požáry. Největší požár postihl Poděbrady r. 1681, kdy radnice a valná část do té doby dřevěných domů lehla popelem. Po této události bylo nařízeno, pod pokutou ztráty práva várečného³, stavět na náměstí domy zděné. Město začalo měnit svůj charakter, byly zbořeny městské hradby a příkopy byly zaváženy popelem ze spálenišť.

V polovině 18. stol. projevila o zámek zájem Marie Terezie. Na její pokyn byl přestavěn do současné podoby a uzpůsoben pro pohodlí její i jejího manžela Františka Lotrinského a pro jejich doprovod.

Následujícím panovníkem byl Josefa II., který zařídil, aby na zámku byly místo původně zamýšlených kasáren, ubytování pouze pensionování důstojníci císařské armády.

Po dalších požárech v r. 1800 a 1832 zanikly zbytky bran a v místech hradeb se budovaly nové ulice. Město tehdy ztratilo svůj půvab.

Poděbradské panství v r. 1840 zakoupil vídeňský bankéř Jiří Sina. Pravnučka bankéře kněžna Chariclea rozená Ypsillanti se zde se svým manželem Filipem Arnoštem Hohenlohe z Schillingfürstu usadila natrvalo a město se začalo znovu rozvíjet. Přátelství knížete s podnikateli bratry Gerhartovými bylo prý příčinou vzniku sklářského průmyslu v kraji bez surovin a sklářské tradice.

Historickým mezníkem v životě města byl r. 1905. Tehdy navštívil knížete pruský šlechtic a věhlasný proutkař Karl von Bülow z Bothkampu. Ten označil na vnitřním nádvoří místo silného pramene, jenž zde byl pak skutečně v hloubce 96,7 m navrtán. Objev minerální uhličitě vody způsobil, že již v r. 1908 byla v Poděbradech zahájena první lázeňská sezóna. Město se po ukončení první světové války rychle měnilo v město lázeňské a od r. 1926 se město stalo lázněmi specializovanými na léčení srdečních a cévních onemocnění. Lázně rychle získaly věhlas nejen u nás, ale i v zahraničí.^[18]

³ Právo vařit pivo

3.1.3 Historie lázeňství

Počátky poděbradského lázeňství spadají do 17. století, kdy byl v Poděbradech objeven léčivý pramen minerální uhličitě vody a kdy se u něj zbudovaly lázně, které však nepřekročily lokální význam. Novodobá historie lázní začala roku 1905, kdy proutkař Karl von Bülow, jehož do Poděbrad pozval kníže Filip Arnošt Hohenlohe, za pomoci virgule našel při hledání zdroje pitné vody silný pramen na druhém nádvoří zámku. Ten pak byl podchycen vrtem. Nové poděbradské zřídlo prvně vytrysklo z hloubky 96,7 m dne 1. srpna 1905. První lázeňská sezóna byla zahájena 15. června 1908. Od roku 1910 byly lázně v držení města, po první světové válce přešly v roce 1919 do majetku akciové společnosti. Rozmach lázní pokračoval velmi rychle a k rozmachu přispěla i národní agitace, kdy se „naše“ české lázně s převážně maloměstskou klientelou stavěly do protikladu k „cizáckým“, s převážně německým obyvatelstvem a „mezinárodní smetánkou“.

Akciová společnost v roce 1926 vybudovala vyšetřovací a léčebný ústav a koupila hotel U krále Jiřího. První lázeňský ústav se pod vedením profesora Libenského z Karlovy univerzity v Praze specializoval na léčbu srdečních a cévních chorob. Byl zřízen lázeňský park, nové inhalatorium, zajištěno jímání nových zřídels a postaveny další lázeňské budovy. V roce 1932 byl otevřen pod vedením prof. Libenského Nový vyšetřovací ústav s vodoléčebnými a uhličitými procedurami. Za druhé světové války byly lázně určeny pro děti z Říše a pro vojáky a důstojníky německého Wehrmachtu. Po válce byly lázně v roce 1948 zestátněny a od roku 1992 lázeňský provoz zajišťuje akciová společnost Lázně Poděbrady.

V současné době mají Lázně Poděbrady, a.s. přes 800 lůžek určených pro léčbu a rekreaci klientů. Kromě tuzemských pacientů přijíždí do poděbradských lázní stále více cizinců, zvláště z rusky, německy a arabsky mluvících zemí. Historické lázeňské centrum poskytuje návštěvníkům atmosféru příjemného prázdninového střediska s mnoha možnostmi pro rekreaci i zábavu. Okolní lužní lesy a jejich romantické prostředí působí uklidňujícím dojmem. Rovinatá krajina je ideálním místem pro rekreační sportování, zejména pěší turistiku, vyjížděky na kole a in-line bruslení.^[2]

3.1.4 Minerální prameny

Historie Poděbradky není příliš dlouhá. Jak již bylo zmíněno výše, historicky první pramen byl navrtán roku 1905 a získal jméno po svém objeviteli „Bülow“. Další navrtaný zdroj minerálky v zámeckém příkopě dostal jméno Hohenlohe, podle knížete. Třetí byl

pojmenován po manželce knížete Chariklea neboli Eliška. Právě poblíž tohoto pramene se v roce 1907 rozhodl kníže na radu MUDr. Boučka vybudovat malé lázně.

V následujících letech bylo na různých místech Poděbrad i v jejich okolí vyhloubeno s rozličným úspěchem několik desítek více či méně náhodně zvolených vrtů. V současné době se na území Poděbrad nachází jedenáct pramenů, napít se ovšem můžeme pouze z osmi. Jsou to následující prameny:

- 1) *pramen Bülow* se nachází na druhém zámeckém nádvoří, dnes je již ovšem nečinný a na místě pramenu je položena pamětní deska,
- 2) *pramen Hohenlohe* neboli Zámecký pramen zájemci naleznou v příkopu u vchodu do zámku,
- 3) *pramen Chariklea* nebo Eliška s tepanou mříží, nacházející se v lázeňském parku dnes již ovšem nečinný,
- 4) *pramen v Letních lázních*,
- 5) *pramen v hotelu Libenský*,
- 6) *Žižkův pramen*, nacházející se na Žižkově,
- 7) *Svatojánský pramen*, který byl nově zpřístupněn v Kubových sadech,
- 8) *pramen prof. Libenského*, který se nachází v kryté Kerhartově kolonádě,
- 9) *Trnkův pramen*, nacházející se v altánku naproti nádraží,
- 10) *Riegrův pramen* mohou zájemci navštívit v altánku na Riegrově náměstí
- 11) a *pramen v lázeňském hotelu Zámeček*.^[9]

Obr. 3.9 Minerální prameny

Zdroj: vlastní archiv

3.1.5 Lázeňská léčba

Lázně Poděbrady, a.s. se specializují na léčbu kardiovaskulárního systému, léčbu pohybového aparátu a látkové výměny za pomoci přírodní uhličitě minerální vody Poděbradky, která je bohatá na oxid uhličitý. V současnosti, jako první lázně v České republice, provádí takzvané „časné rehabilitace po srdečních operacích“.

Komplexní lázeňská léčba probíhá především s využitím zdejších přírodních zdrojů, jako jsou pitné a koupací kúry či peloidy a dalších přírodních i moderních léčebných metod. Koupel v poděbradské přírodní vodě, je klasifikována jako silně mineralizovaná kyselka hydrogenuhličitano-chlorido-sodno-vápenatého typu, studená asi 14°C, hypotonická se zvýšeným obsahem alkálií. Její dlouhodobější působení vede k výraznému zlepšení energetických poměrů srdečního výkonu.

Z rehabilitačních procedur se využívají pohybové aktivity jako je například cvičení v tělocvičně, trénink na rotopedu, cvičení v bazénu nebo vycházky po stanovených okruzích.

Mezi nejvíce využívané lázeňské procedury patří všechny druhy koupelí, zejména v přírodní uhličitě minerální vodě, perličkové koupele nebo podvodní masáže a rovněž plynové a suché uhličitě koupele. Jako další tradiční lázeňské procedury jsou prováděny masáže klasické, reflexní či lymfatické, parafinové a rašelinové zábaly, elektroléčba, pulzní magnetické pole, solux a inhalace.

Formy lázeňské péče

V Lázních Poděbrady, a.s. se uskutečňují následující typy pobytů:

1) *komplexní lázeňské péče* je ta léčba, kterou předepisuje lékař. Náklady na stravování, léčení a částečně i ubytování hradí příslušná zdravotní pojišťovna. Klient hradí doplatek za nadstandardní ubytování a dále lázeňský poplatek ve výši 15,- Kč/os/den,

2) *příspěvková lázeňská péče* je léčbou na doporučení lékaře. Náklady na prohlídky, vyšetření a léčení v rámci pobytu hradí zdravotní pojišťovna. Náklady na stravování a ubytování hradí klient v plné výši, včetně lázeňského poplatku 15,- Kč/os/den. Léčba trvá 21-28 dní,

3) *samoplátěcká lázeňská péče* je léčbou, kdy si veškeré náklady spojené s pobytem a léčbou platí klient sám. Optimální minimální délka léčení je 14 dnů,

4) a *wellness pobyt* je tou formou léčby, kterou si vybírá zákazník sám podle jeho libosti. Na výběr má ze široké škály tématických relaxačních wellness pobytů různého zaměření, jako jsou například Lázeňské pobyty pro seniory, Týden pro ženy, Dámský víkend, Program pro regeneraci a zeštíhlení a další.

Držitelé průkazu ZTP/P a osoby starší 70 let jsou vždy od lázeňského poplatku osvobozeni. ^[19]

3.1.6 Typy lázeňský pobytů

Lázeňské pobyty jsou ve městě rozděleny do dvou skupin, na pobyty léčebné a na pobyty relaxační.

Léčebné pobyty

Tento druh pobytů zahrnuje komplexní, příspěvkové a samoplátecké léčebné pobyty a slouží k léčbě a načerpání nové energie.

Aktuálně lázně nabízí pobyt pro samoplátecké léčení s minimálně 2 procedurami denně, kardiopreventivní 8denní program „Vysoký tlak“ s 12 procedurami, léčebně rehabilitační 8denní program „Srdce“ zahrnující 11 procedur, léčebně rehabilitační 8denní program „Cévní systém“ s 14 procedurami, 5denní Diabetes mellitus „Edukační program I.“ se 4 procedurami a 8denní Diabetes mellitus „Edukační program II.“ zahrnující 9 procedur. Ceny se u příspěvkové péče pohybují od 190 do 610 Kč/osobu/den a u samoplátecké péče se ceny pohybují od 1 030 do 1 975 Kč/osobu/den.

Relaxační pobyty

Tento druh pobytů je určen pro osoby, které touží po osvěžení, relaxaci a načerpání nové energie. Lázně Poděbrady nabízí širokou nabídku víkendových i týdenních pobytů, které zahrnují nejrozličnější procedury, stravování a ubytování. V následujících řádcích si jich pár představíme.

Romantický víkend pro dva je 3denní pobyt zahrnující ubytování v ***hotelu s plnou penzí, uhlíčitou koupelí, masáží, vstupem do solné jeskyně, infrasaunou a poukazem do kavárny Viola. Pobyt pro 2 osoby stojí 2 800 Kč v hlavní sezóně a 2 500 Kč mimo sezónu.

Dámský víkend je 3denní pobyt v ***hotelu s polopenzí, zahrnující ibiškovou koupel, jalovcovou částečnou masáž s rakytníkem, jogurtový zábal obličeje a dekoltu, zpevňující

zábal, vstup do solné jeskyně a poukaz do kavárny. Cena je mimo sezónu 2 700 Kč, v sezóně 3 400 Kč za osobu.

Wellness týden je 6denní pobyt v ***hotelu a zahrnuje polopenzi, olivovou koupel, 2x uhličitou koupel, konopnou částečnou masáž, jalovcovou částečnou masáž s rakytníkem, vstup do solné jeskyně a poukaz do kavárny. Pobyt pro 1 osobu stojí mimo sezónu 4 990 Kč a v sezóně 6 400 Kč.

Relax pro muže je 3denní pobyt v ***hotelu, zahrnující polopenzi, konopnou koupel, celotělovou konopnou masáž, uhličitou koupel a poukaz do kavárny. Cena je v hlavní sezóně 3 200 Kč a mimo sezónu 2 600 Kč.

Lázeňský týdenní pobyt pro seniory zahrnuje ubytování v ***hotelu či penzionu, polopenzi, 6x koupel a 1x kulturní pořad. Cena se pohybuje od 3 780 Kč do 5 900 Kč dle sezóny a ubytování.

Lázně nabízí ještě celou řadu dalších relaxačních pobytů, ať víkendových či týdenních. Tematické pobyty jsou v Poděbradech také velmi populární, mezi nejoblíbenější patří Valentýnský a Velikonoční pobyt. Kdo si nevybere z široké, předem pevně sestavené nabídky, ten si může zvolit tzv. Pobyt na míru, jedná se o program sestavený odborníky přesně dle požadavků a přání zákazníka. ^[23]

3.1.7 Lázeňské služby

Zdravotně léčebné služby

Každý lázeňsko-léčebný pobyt začíná vstupním vyšetřením odborným lékařem, který provede EKG, spirometrii, laboratorní vyšetření a dle nutnosti další vyšetření. Poté je klientům sestaven individuální léčebný plán s 2 - 3 procedurami denně, kromě neděle. Léčení je prováděno formou koupelí, masáží, zábalů a ostatních procedur.

Koupele se uskutečňují v moderních a kvalitně vybavených vanách za asistence kvalifikovaného personálu. Lázně nabízí koupele oceanic, olivové, brusinkové, ibiškové, levandulové, jalovcové, skořicové, konopné, medové, přísadové, perličkové, uhličité a ruční podvodní masáže, podvodní masáže či cvičení v bazénu. Ceny se pohybují od 150 do 500 Kč.

Masáže jsou prováděny vyškolenými maséry a pomáhají zmírňovat bolest a stres, zlepšovat krevní oběh a uvolňovat napětí. V lázních jsou poskytovány masáže mořské, thajské, reflexní, lymfatické, lávovými kameny, karamelové, medové, čokoládové,

aromaterapeutické, klasické, konopné, jalovcové a aloe vera. Ceny se pohybují od 250 do 900 Kč.

Zábaly vyživují a zjemňují pokožku a přinášejí pocit odpočinku a regenerace. Zájemcům jsou nabízeny zábaly konopné, skořicové, jogurtové, remineralizační, karamelové, detoxikační, čokoládové a bahenní. Nejlevnější zábal je za 300 Kč a nejdražší za 600 Kč.

Do ostatních nabízených procedur patří infrasauna, vibrosauna, Vacu Well, solná jeskyně, nordic walking, solárium, oxygenoterapie, suchá uhličitá koupel a inhalace.^[30]

Ubytování

Poděbrady nabízí širokou škálu ubytovacích zařízení. Ve městě se jich nachází celkem 46 v kategoriích hotel, penzion, kemp a ostatní ubytovací zařízení, jako jsou ubytovny či studentské koleje. Zařízení je ovšem ještě nutno rozdělit na lázeňská, která jsou pod správou Lázní Poděbrady, a.s. a ostatní.

V Poděbradech se nachází 6 lázeňských ubytovacích zařízení, které nabízí ubytování jak pacientům s různými druhy chorob, tak zájemcům o wellness pobyty. Co se kategorie ubytování týče, tak největší zastoupení mají ***hotely – Hotel Libenský, Hotel Zimní lázně, Hotel Libuše a Hotel G-REX. Dalšími lázeňskými ubytovacími zařízeními jsou Hotel Zámeček**** a Penzion Máj. Celková kapacita těchto zařízení je 668 lůžek, z čehož největší kapacitou disponuje Hotel Libenský*** s 202 lůžky, následuje Hotel G-REX*** se 116 lůžky, Penzion Máj se 114 lůžky, Hotel Zimní Lázně*** s 87 lůžky, Hotel Zámeček**** s 85 lůžky a Hotel Libuše*** s 64 lůžky.^[21]

V Poděbradech se dále nachází 40 nelázeňských ubytovacích zařízení. Dle kategorií se nejčastěji jedná o penziony, kterých se ve městě nachází 22, dále Poděbrady disponují čtyřmi ***hotely a čtyřmi ostatními ubytovacími zařízeními, třemi ****hotely a třemi kempy a devíti ostatními ubytovacími zařízeními.

Stravování

Poděbrady se mohou pochlubit širokou škálou stravovacích zařízení, celkem se jich ve městě nachází 99 kategorií restaurace, kavárna/cukrárna, bar, hostinec, jídelna, rychlé občerstvení, vinárna a čajovna. Nejvíce se ve městě nachází restaurací, celých 48, které nabízí speciality kuchyně české, čínské, thajské, italské, mexické a dalších. Velmi oblíbené jsou ve městě kavárny, cukrárny a bary, které jsou také hojně zastoupeny.

Kulturně společenské služby

Kulturními zařízeními nacházejícími se v Poděbradech jsou divadlo, kino, tři galerie, muzeum a knihovna. Většina kulturních zařízení spadá pod Městské kulturní centrum, jehož zřizovatelem je město Poděbrady. MKC zajišťuje provoz a sestavuje program divadla Na Kovárně a Zámeckého biografu, a dále nabízí služby informačního charakteru návštěvníkům města a obyvatelům Poděbrad. Pod MKC rovněž spadá Městská knihovna na Jiřího náměstí. MKC sídlí na prvním nádvoří poděbradského zámku.

Divadlo na Kovárně se nachází na prvním nádvoří poděbradského zámku. Disponuje 233 místy k sezení, z toho se 189 nachází v hledišti, 20 v lóžích a 14 na balkonech. Divadlo je vybaveno bezbariérovým přístupem. Ročně se zde koná stovka představení, koncertů a přednášek. Přestože divadlo patří mezi menší, dokáže plně uspokojit potřeby města.

Zámecký biograf se nachází, stejně jako divadlo, na prvním nádvoří poděbradského zámku. Disponuje 70 místy k sezení, což dokonale pokryje poptávku menšího města. V kině se nepromítají pouze klasické filmy, ale v sále jsou organizovány i promítání, diskuze a přednášky pro studijní i jiné účely.

Ve městě se nachází 3 galerie – Galerie V, Galerie klub a Výstavní síň Ludvíka Kuby. V průběhu roku v nich probíhají vernisáže vybraných umělců.

Polabské muzeum Poděbrady sídlí v budově nejstarší poděbradské školy, jehož součástí je i památkově chráněný středověký špitál zvaný Kunhuta a bývalý klášter z konce 19. století. V muzeu se nachází stálá expozice přírody, archeologie a středověku Poděbradska a Poděbradské lázeňství.

Městská knihovna se nachází v budově Staré radnice na Jiřího náměstí a má další 3 pobočky – na Žižkově, v Přední Lhotě a v Kluku. V současné době má knihovna 7 samostatných oddělení: půjčovnu pro dospělé, dětské oddělení, hudební oddělení se studovnou, půjčovnu videokazet, čítárnu, reprografické služby a informační středisko.

Lázně Poděbrady, a.s. jsou správcem pouze jediných společenských prostor a to Kongresového centra, které se nachází na kolonádě. Dále se ve městě nachází sál DDM Symfonie Poděbrady, který slouží převážně samotným akcím DDM a tanečních kurzů. Vlastními reprezentačními či společenskými prostory disponuje i většina ubytovacích zařízení.

Právě v Kongresovém centru se téměř každý den pořádají taneční večery, každoročně se v něm odehrávají desítky plesů, koncertů, seminářů atd. Každou středu, pátek a neděli se taneční večery pořádají také v Hotelu Libenský a každý sudý čtvrtek se mohou zájemci účastnit muzikoterapie.

Co se sportů týče, ani v tom Poděbrady nezůstávají pozadu. Spousta návštěvníků města přijíždí právě za sportem.

Bezesporu nejvyhledávanějším sportem v současné době je v Poděbradech golf. Mezi golfová zařízení patří golfový klub Golf Club Poděbrady s 18 jamkovým hřištěm, veřejné tréninkové středisko Albatros Golf a indoor golf odpaliště a golfový simulátor Freshgolf. Golfový areál se nachází na východním okraji města v oblasti Choťánek.

Dalším oblíbeným sportem s bohatou historií je jezectví. V Oboře, na okraji města se nachází jízďárna s Jezdeckým klubem, která zájemcům nabízí individuální výcviky pro začátečníky a pokročilé či projížďky kočárem. V Oboře se také konají celorepublikové a mezinárodní parkurové závody.

Pro zájemce o tenis se ve městě najdou 3 tenisové haly – Tenis Club Poděbrady, který se nachází jen pár minut od centra, Sport Centrum Linhart s halou na Žižkově a Tenis Centrum Kluk, nacházející se na okraji města.

Dalšími sportovními zařízeními nacházejícími se v Poděbradech jsou fotbalový stadion Jiskra a SK Slovan, městská hala Bios, určena pro míčové hry, jachetní oddíl TJ Bohemia Poděbrady, sportovně střelecký klub Bohemia Poděbrady a Ostende, na kterém se nachází venkovní hřiště pro basketball, skate park a umělá horolezecká stěna. V současné době je v rekonstrukci zimní stadion, kde se dříve uskutečňovaly hokejové zápasy a veřejné bruslení.

Dále je možno si ve městě zahrát bowling, squash, ping pong, billiard, minifotbal, wallyball, nohejbal, florbal, beachtenis, beachvolejbal a pétanque. Ve městě se také nachází několik fitnesscenter a posiloven.

V případě zájmu o plavání si zájemci musí sjednat plavání v hotelových bazénech, v případě vlídného počasí je k dispozici Koupaliště Jezero. Krytý plavecký areál se v Poděbradech nenachází.

Doplňkové služby

Ve městě mohou návštěvníci najít i celou řadu doplňkových služeb. Samozřejmostí jsou kadeřnické a kosmetické salony, kterých je ve městě okolo dvaceti. Prodej dárkových předmětů, map, pohlednic a známek je zajištěn v Turistickém informačním centru. V TIC jsou návštěvníkům také poskytovány informace o dopravních spojeních, možnost nákupu lístků do kina či divadla a bezplatné připojení k internetu. Ve městě mimo jiné funguje i celá řada bank a spořitelen, cestovních kanceláří a agentur, autoservisů, taxislužeb a lékáren. Město disponuje několika supermarkety a na okraji města je nově vybudované nákupní centrum. Mimo jiné většina hotelů nabízí možnosti praní a žehlení prádla, bezdrátové připojení k internetu, parkování, půjčování a úschovnu kol, směnárenských služeb a další.

3.1.8 Dopravní dostupnost

Výhodná poloha Poděbrad umožňuje dobré spojení téměř do všech částí České republiky. Jízda autem do Prahy či Hradce Králové trvá díky dálnici D11 půl hodiny. Na dálnici D1 Praha-Brno se dá nejrychleji dostat po silnici přes Kolín a Havlíčkův Brod. Další komunikace zajišťují dobré spojení s Hradcem Králové, Jičínem a Mladou Boleslaví.

Poměrně nedaleko je z Poděbrad do zajímavých partií Českého ráje a též do Krkonoš, kam také jezdí z Poděbrad přímé autobusové linky.

Městem vede železniční trať č. 231 z Prahy hl. n. přes Lysou nad Labem a Nymburk dále do Velkého Oseka a Kolína, kde se napojuje na hlavní železniční tah č. 010 vedoucí z Prahy. Některé vlaky jedou z Poděbrad přímo až do Ústí nad Labem, Rumburka, Hradce Králové nebo Trutnova.

Vodní doprava se v dnešní době uskutečňuje především prostřednictvím výletní lodě Krále Jiřího a dalších výletních a sportovních lodí.^[12]

4. Zhodnocení oblasti z hlediska zázemí pro potřeby cestovního ruchu, návrh opatření a doporučení

4.1 Průzkum návštěvníků pomocí dotazníkového šetření

Cílem dotazníkového šetření bylo získat informace, které by posloužily ke zhodnocení města Poděbrady z pohledu návštěvníků města. V první části výzkumu byla zjištěna struktura návštěvníků, jejich důvod k návštěvě Poděbrad, informovanost o městě aj. V druhé části byla vyhodnocena spokojenost se službami.

Průzkum byl prováděn během měsíce listopadu a začátkem měsíce prosince 2011, tudíž je ochuzen o prázdninové návštěvníky města.

Šetření bylo prováděno na 100 návštěvnících města, vybraných zcela náhodně. Všichni dotazovaní byli tuzemskými návštěvníky.

Získaná data byla vyhodnocena dle četností jednotlivých odpovědí v každé otázce a následně byla pro lepší srozumitelnost převedena do grafu.

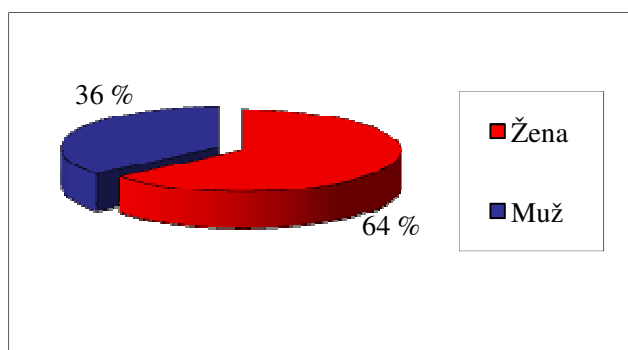
Otázky jsou převážně uzavřené.

4.1.1 Výsledky dotazníkového šetření

1) Pohlaví

První otázkou dotazníku bylo zjišťováno pohlaví respondentů. Z grafu vychází, že převažující skupinou jsou ženy s 64 %, což je celkem logické, vzhledem k tomu, že lázeňských a relaxačních pobytů více využívají ženy než muži.

Graf 4.1

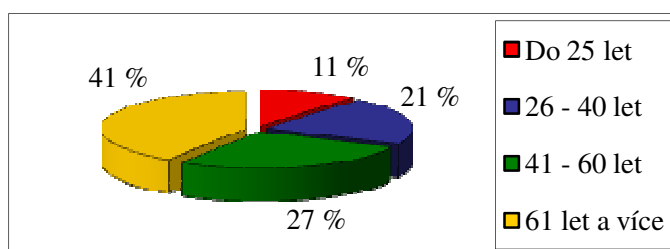

Zdroj: vlastní zpracování

2) Věk

Dále bylo zjišťováno věkové složení respondentů. Vzhledem k tomu, že výzkum byl prováděn především na lázeňských hostech, tak s 41 % převažuje věková skupina 61 let a více. Další poměrně hojně zastoupená skupina je ve věku 41 – 60 let s 27 %. 21 % respondentů se zařadilo do skupiny 26 – 40 let. Nejmenší skupinou dotazovaných jsou osoby do 25 let (11 %).

Graf 4.2

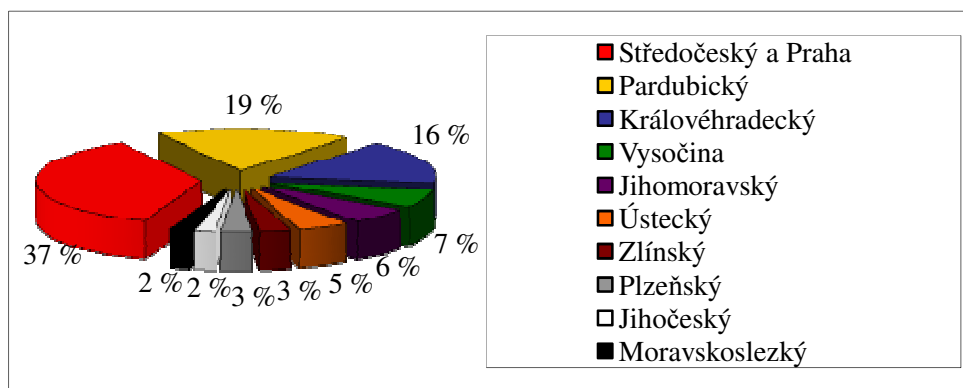

Zdroj: vlastní zpracování

3) Bydliště

Za nejčastější místo bydliště označilo celých 37 % respondentů kraj Středočeský a Prahu, což je celkem logické, vzhledem k tomu, že se Poděbrady nacházejí ve Středočeském kraji a pouhých 50 km od hlavního města. Dalším hojně zastoupeným krajem byl kraj Pardubický s 19 % a těsně za ním kraj Královéhradecký s 16 %. Menší zastoupení měli také kraje Vysočina (7 %), Jihomoravský (6 %), Ústecký (5 %), Zlínský (3 %), Plzeňský (3 %), Jihočeský (2 %) a Moravskoslezský (2 %). Šetření se nezúčastnil nikdo z Olomouckého a Karlovarského kraje.

Graf 4.3

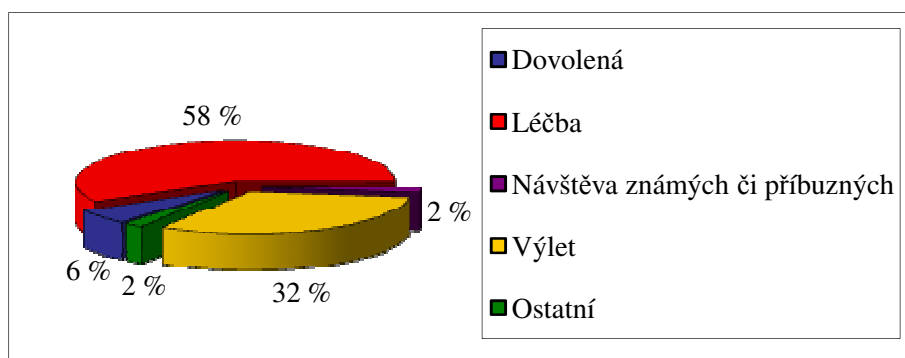

Zdroj: vlastní zpracování

4) Jaký byl Váš hlavní důvod k návštěvě Poděbrad?

Za nejčastější důvod k návštěvě Poděbrad označilo 58 % osob léčbu, což není překvapivá odpověď, z důvodu existence lázeňského zázemí ve městě. V období výzkumu se ve městě mimo jiné také odehrávaly dobové adventní trhy, proto není překvapivé, že 32 % respondentů odpovědělo, že hlavním důvodem k návštěvě Poděbrad byl výlet. Za dovolenou přijelo do Poděbrad 6 %, navštívit známé či příbuzné 2 % a odpověď ostatní označili 2 % dotazovaných.

Graf 4.4

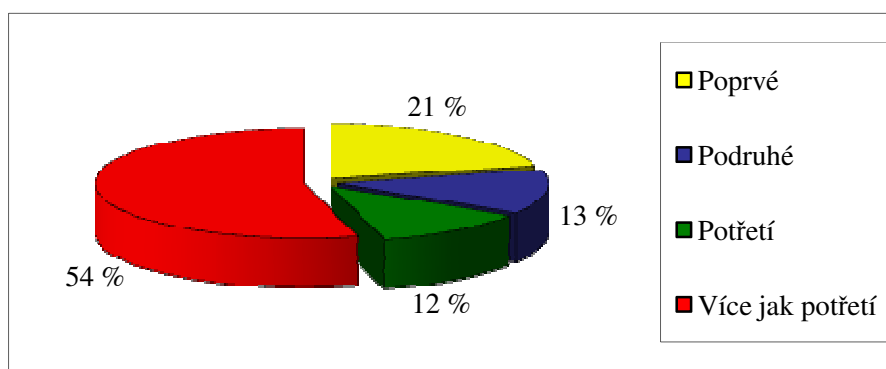

Zdroj: vlastní zpracování

5) Po kolikáté jste navštívil/a Poděbrady?

V této otázce bylo zjištěno, že celých 79 % dotazovaných Poděbrady nenavštívilo poprvé. 12% osob navštívilo Poděbrady potřetí, 13 % osob podruhé a celých 54 % dokonce více jak potřetí. Pouhých 21 % návštěvníků bylo v Poděbradech poprvé, do této skupiny můžeme zařadit převážně lázeňské hosty.

Graf 4.5

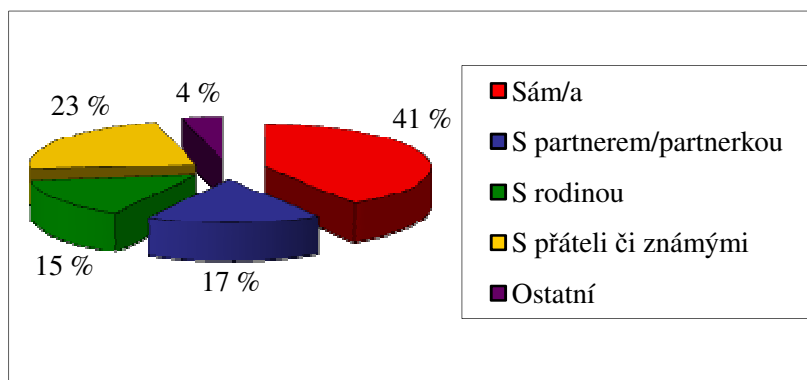

Zdroj: vlastní zpracování

6) S kým jste do Poděbrad přicestoval/a?

Celých 41 % osob dle průzkumu do Poděbrad přicestovalo samo, což může být zapříčiněno tím, že převážná většina dotazovaných byla lázeňskými hosty. Oproti tomu s přáteli či známými přicestovalo 23 % osob, s partnerem 17 % osob a s rodinou 15 % osob. 4 % dotazovaných zaškrtnuli možnost ostatní.

Graf 4.6

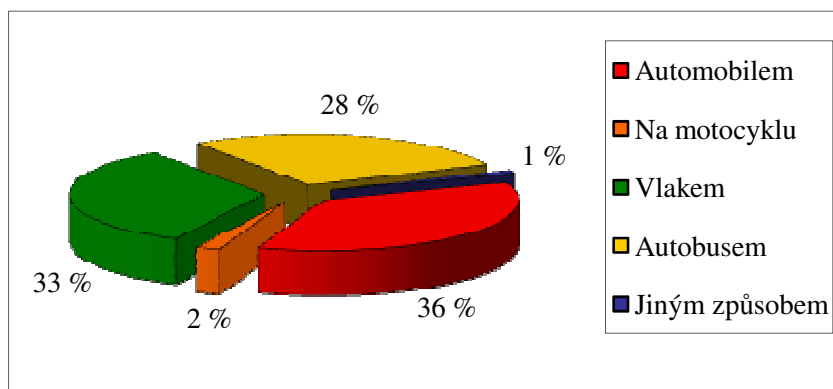

Zdroj: vlastní zpracování

7) Jakým dopravním prostředkem jste přicestoval/a?

Z otázky bylo zjištěno, že celých 36 % respondentů použilo ke své přepravě auto, 33 % vlak a 28 % autobus. Díky přívetivému počasí v období výzkumu přicestovala 2 % osob na motocyklu. 1 % osob odpovědělo, že přicestovalo jiným způsobem. Žádný z účastníků nezvolil, že přicestoval na kole.

Graf 4.7

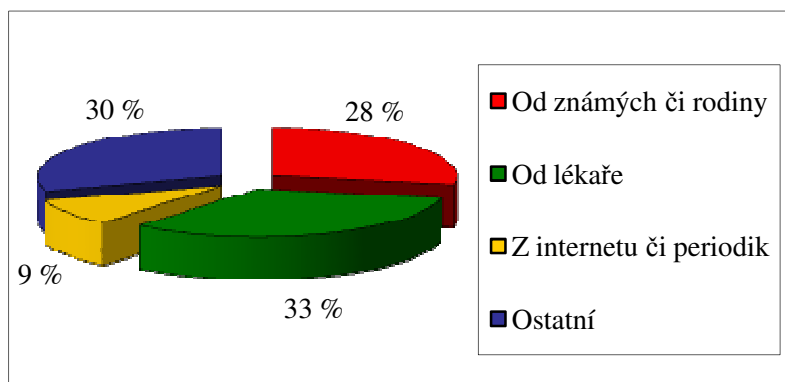

Zdroj: vlastní zpracování

8) Jak jste se o Poděbradech dozvěděl/a?

Cílem této otázky bylo zjistit, z jakých zdrojů se návštěvníci o Poděbradech dozvěděli, jako o možnosti k realizaci CR. Ne příliš překvapivě se 33 % osob dozvědělo o Poděbradech od svého lékaře. 28 % dotazovaných o Poděbradech informovali známý či rodina. 9 % osob se o Poděbradech dočetlo na internetu či v periodikách a celých 30 % zvolilo možnost ostatní.

Graf 4.8

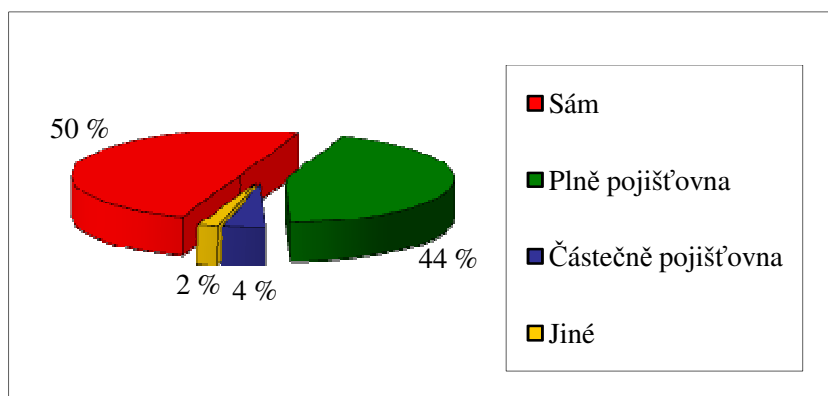

Zdroj: vlastní zpracování

9) Kdo Vám hradí pobyt?

Tato otázka byla nejvíce směřována na lázeňské hosty, ale je samozřejmě ovlivněna tzv. výletníky, kteří si logicky svoji návštěvu Poděbrad hradí sami. 50 % dotazovaných si platí pobyt sami. Naproti tomu 44 % osob má pobyt plně hrazen pojišťovnou a 4 % osob ho mají hrazen pouze částečně. 2 % dotazovaných zvolili možnost jiné.

Graf 4.9

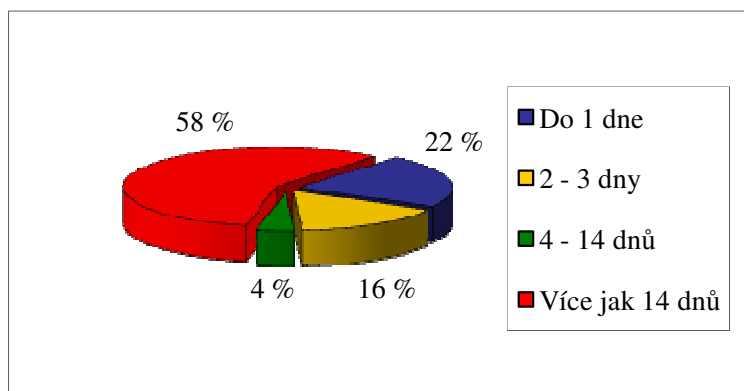

Zdroj: vlastní zpracování

10) *Jak dlouhý je Váš pobyt v tomto městě?*

V této otázce bylo zjištěno, že v Poděbradech převažují turisté nad výletníky, vzhledem k tomu, že pouhých 22 % osob cestuje na dobu kratší než 1 den a zbytek na dobu delší, z toho 58 % na dobu delší než 14 dnů, 16 % na 2 – 3 dny a 4 % na 4 – 14 dnů. Otázka je dost ovlivněna počtem respondentů z řad lázeňských hostů.

Graf 4.10

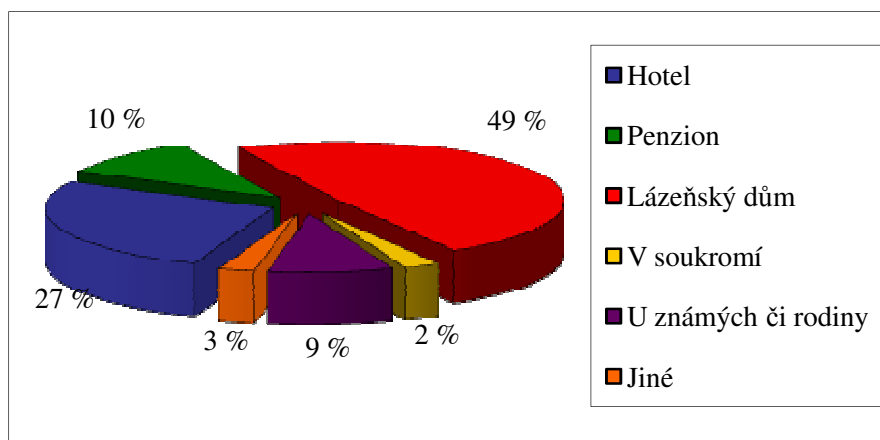

Zdroj: vlastní zpracování

11) *V případě, že v Poděbradech trávíte více dnů, můžete uvést, kde bydlíte?*

Návštěvníci Poděbrad nejčastěji volí, jako místo svého ubytování lázeňské domy (48 %). Dalším častým místem pro ubytování jsou hotely, v kterých se ubytovává 27 % dotazovaných a penziony (10 %). U známých či rodiny bydlí 9 % osob. Po 3 % dotazovaných je ubytováno v soukromí a ostatní.

Graf 4.11

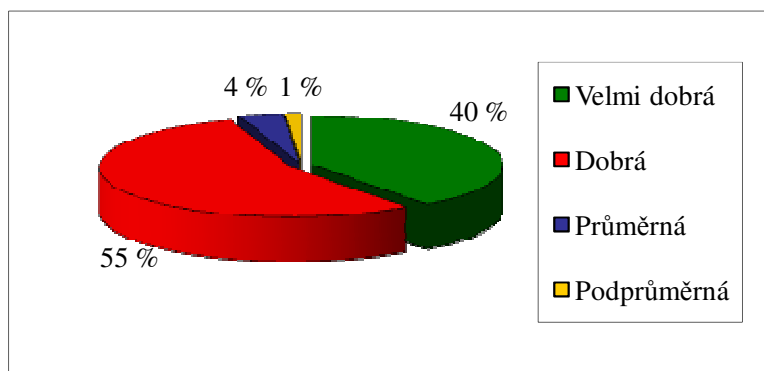

Zdroj: vlastní zpracování

12) Jak byste zhodnotil/a kvalitu ubytování?

V této otázce byla zjišťována kvalita ubytování. Celých 55 % osob odpovědělo, že kvalitu ubytování shledává dobrou a 40 % dokonce velmi dobrou. 4 % dotazovaných ohodnotilo své ubytování jako průměrné a 1 % jako podprůměrné. Žádný z respondentů neohodnotil své ubytování jako velmi špatné.

Graf 4.12

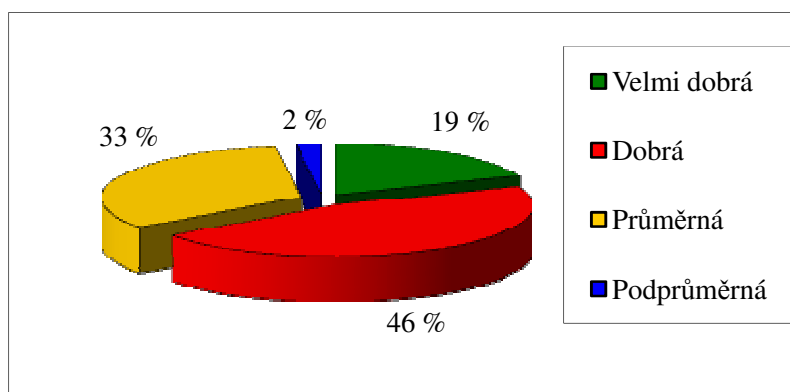

Zdroj: vlastní zpracování

13) Jak byste zhodnotil/a kvalitu stravování?

V další otázce zaměřené na kvalitu stravování 46 % dotazovaných odpovědělo, že stravování bylo dobré a 19 % velmi dobré. 33 % dotazovaných zhodnotilo stravování jako průměrné a 2 % jako podprůměrné. Nikdo stravování neohodnotil jako velice špatné.

Graf 4.13

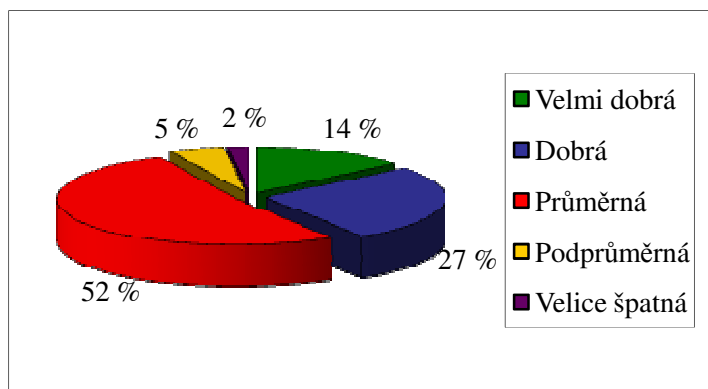

Zdroj: vlastní zpracování

14) *Jak byste zhodnotil/a kvalitu podávání informací?*

Podávání informací zhodnotilo 52 % respondentů za průměrné, 27 % za dobré a 14 % za velmi dobré. Podprůměrné se zdálo 5 % a velice špatné 2 % dotazovaných.

Graf 4.14

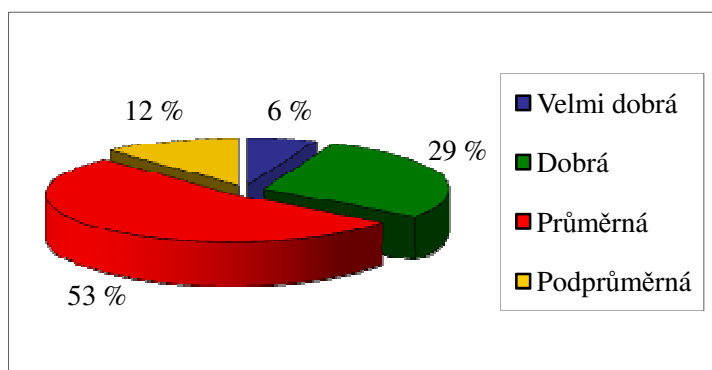

Zdroj: *vlastní zpracování*

15) *Jak byste zhodnotil/a kvalitu ostatních služeb (obchody atd.)?*

Kvalitu ostatních služeb zhodnotilo 53 % za průměrné a 29 % za dobré. Velice spokojeno s kvalitou služeb bylo 6 % dotazovaných. Naproti tomu podprůměrná se zdála 12 %.

Graf 4.15

Zdroj: *vlastní zpracování*

4.2 Zhodnocení oblasti z hlediska zázemí pro potřeby cestovního ruchu

Získané informace z dotazníkového šetření lze shrnout do tvrzení, že město Poděbrady a jeho přilehlé okolí má ideální podmínky pro rozvoj místního cestovního ruchu. Mezi největší přednost města bezesporu patří existence léčivých pramenů a s nimi související léčebné lázně, které si získali dobré jméno nejen v České republice, ale i ve světě. Atraktivita města je podtržena krásným upravovaným lázeňským parkem lemovaným desítkami kaváren a restaurací.

Dalším pozitivním faktorem pro rozvoj cestovního ruchu je bohatá historie města. Poděbradský zámek bohužel není plně zpřístupněn veřejnosti, což přitažlivosti města trochu ubírá. Ovšem plně zpřístupněna je komnata, kde se údajně v roce 1420 Jiří z Poděbrad narodil a hradní kaple. Nejen o historii se zájemci mohou mnohé dozvědět v Polabském muzeu. Co naopak přitažlivosti města přidává, jsou každoroční dobové slavnosti krále Jiřího, které do města ročně přilákají tisíce návštěvníků.

Stále přitažlivější se Poděbrady stávají také z hlediska sportu. Město disponuje rozsáhlým golfovým areálem, tenisovými kurty a dalšími sportovními středisky. Poděbrady také vede upravovaná Labská cyklostezka začínající ve Špindlerově Mlýně a končící v Dolním Žlebu u Děčína. Cyklostezku denně využívají stovky cyklistů, bruslařů, běžců či chodců.

Jak už bylo výše naznačeno, i kulturní akce jsou nedílnou součástí města. Ročně se ve městě odehrává spousta koncertů, divadelních představení, festivalů a dalších společenských akcí. Ve městě nechybí kulturní zázemí v podobě divadla a kina.

V neposlední řadě je velkým kladem nepřeberné množství ubytovacích a stravovacích kapacit nacházejících se ve městě. Ubytovaní všeho druhu uspokojí potřeby jak chudších studentů (v nedalekém kempu či ubytovně), tak movitějších návštěvníků. Na své si přijdou i milovníci gastronomie, vzhledem k pestrým stravovacím možnostem.

4.3 SWOT analýza

4.3.1 Silné stránky

- Výhodná geografická poloha
- Dobrá dopravní dostupnost
- Kvalitní lázeňská infrastruktura

- Existence pramenu minerální vody
- Nově zrekonstruovaný lázeňský park
- Kulturní zázemí v podobě divadla, kina a tanečních sálů
- Bohatá historie města
- Dobré klimatické podmínky
- Kvalitní, neznečištěné ovzduší
- Rovinatý terén a kvalitní cyklostezky v okolí města vytvářejí ideální podmínky pro sportování (cyklistika, bruslení, běh, pěší chůze)
- Kvalitní sportovní zázemí (rozsáhlý golfový areál, sportovní střediska, jezdecký klub)
- Kulturní akce
- Dostatek ubytovacích a stravovacích zařízení
- Bezpečnost destinace
- Široká nabídka výletů do okolí
- Tvorba lázeňských pobytových balíčků
- Účast a prezentace města na veletrzích
- Přehledné a aktualizované webové stránky města a MIC
- Pobyty šité na míru
- Zahraniční klientela
- Široká nabídka krátkodobých i dlouhodobých pobytů

4.3.2 Slabé stránky

- Vyšší ceny zboží a služeb
- Absence památek světového významu
- Nadměrná průjezdnost automobilů centrem města
- Nedostatečné parkovací možnosti
- Nepříznivý rozvoj kongresové a incentivní turistiky (absence velkých, kongresových sálů)
- Absence krytého plaveckého areálu
- Nedostatečná jazyková vybavenost personálu
- Vysoké ceny nemovitostí

4.3.3 Příležitosti

- Nový světový trend v podobě péče o sebe sama a s tím spojený rostoucí zájem o wellness služby

- Rostoucí zájem o trávení volného času v tuzemsku
- Čerpání z fondů EU
- Kongresový a incentivní cestovní ruch
- Golfové turnaje
- Využití pověsti ČR jako bezpečné destinace
- Spolupráce s Czech Tourism
- Prezentace města na veletrzích
- Zhoršující se zdravotní stav obyvatelstva
- Stále rostoucí věk obyvatelstva
- Oslovení nových cílových skupin, například rodin s dětmi
- Rozvoj vodních sportů a rekreace na nedalekém koupališti Jezero

4.3.4 Hrozby

- Konkurence v podobě jiných lázeňských měst
- Sezónnost cestovního ruchu
- Nedostatečné finance na rozvoj, provoz a údržbu města
- Rostoucí kriminalita a vandalismus
- Rostoucí zájem trávení zimní dovolené v exotických zemích
- Časté povodně
- Možný odliv pracovních sil do platově lákavějšího hlavního města
- Zvyšování nároků klientů

4.4 Návrh opatření a doporučení pro rozvoj cestovního ruchu v Poděbradech

Přestože Poděbrady, dle mého názoru, zdárně využívají svého turistického potenciálu, připravila jsem si pár bodů, které by bylo ještě možno zlepšit.

Co se propagace týče, tak na tom město není nejhůře, Poděbrady mají poměrně pěkně propracované webové stránky, ale o poznání hůř na tom je propagace prostřednictvím médií. Absence regionální televize Poděbradům neumožňuje propagaci prostřednictvím tohoto média, ale rozhodně bych její zavedení městu nedoporučovala, vzhledem k vysoké finanční náročnosti na zprovoznění a samotné provozování. Na druhou stranu bych městu určitě doporučila natočit krátký spot o Poděbradech a okolí a následně ho umístit na různé servery. Městu by také prospěla propagace prostřednictvím tisku, která by do města přilákala

především starší generace, které nemají přístup na internet. V neposlední řadě by se město mělo více zúčastňovat vnitrostátních i mezinárodních výstav a veletrhů, které by do města přilákali i zahraniční klientelu, ovšem chápu, že tato forma propagace je dosti finančně nákladná.

Orientační systém města se v posledních letech značně zlepšil. Po městě jsou nově vybudovány orientační mapy, informační tabule, ukazatele a směrovky, které návštěvníkům usnadňují orientaci po městě. Strategicky bylo také přemístěno městské informační centrum, které se dříve nacházelo na zámeckém nádvoří, nyní ho nalezneme přímo na náměstí.

Přestože lázně nabízí pestrou nabídku lázeňských a wellness služeb a snaží se přizpůsobovat současným trendům, určitě bych doporučila zavedení akční balíčky. Ano, v lázních jsou sice nabízeny různé speciální pobyty, jako je například Valentýnský pobyt, ale cena 3 900 Kč/os. za 3denní pobyt mi přijde značně přemrštěná. Kdyby lázně zlevnily tyto balíčky, přilákaly by větší množství klientely a tím by město získalo dobrou reklamu.

Město se také může pochlubit pár významnými památkami, ovšem jejich atraktivita klesá s nepřístupností do většiny objektů. V případě, že by zámek spolu s pomníkem Jiřího z Poděbrad prošel rekonstrukcí a byl znovu otevřen, spousta lidí by ho zajisté navštívila a to nejen z řad veřejnosti, ale i z řad škol. Velkým lákadlem by také pro turisty bylo zpřístupnění zámecké věže, které by dávalo krásný rozhled po okolí. Nevyužitá doposud také zůstává zámecká zahrada, která dva měsíce v roce slouží jako letní kino. Nejlepším řešením by bylo vybudování venkovní kulturní scény, která by sloužila ke konání koncertů, divadelních představení či filmovému promítání.

Co se ubytování týče, hotelů a penzionů v odpovídající kvalitě ve městě nalezneme dostatek. Ovšem značně vylepšit své zázemí by měl AutoKemp Golf. V kempu se může návštěvník ubytovat jak s karavanem, tak se stanem či v chatce. Chatky jsou bohužel dost neudržované. Součástí areálu je sociální zařízení a restaurace. Kemp by měl zapracovat na rekonstrukci areálu, chatkami počínaje, volejbalovým hřištěm konče. Nově zrekonstruovaný areál by mohl přilákat jak českou, tak zahraniční klientelu.

Přírodní potenciál města by také neměl zůstat bez povšimnutí. Na řece Labi se konají každodenní projížďky po okolí na výletní lodi Král Jiří, plavba je ovšem velmi krátká. Řeka Labe by se dala využít k delším plavbám, možno i vícedenním, otázkou však zůstává, zdali by si tato forma cestovního ruchu našla v České republice svou klientelu. Nedaleko centra města se nachází jezero, které by si také zasloužilo značnou rekonstrukci. Nové jezero by v letním

období přilákalo spoustu návštěvníků, jelikož v okolí města se nachází pouze rybníky, které příliš neodpovídají hygienickým požadavkům.

Sportovní cestovní ruch je v Poděbradech na vzestupu, díky rozsáhlému golfovému areálu na okraji města, tenisovým kurtům i jiným sportovním zařízením. Za velké plus také považují celkovou rekonstrukci zimního stadionu, který by poté mohl sloužit ke konání významných hokejových utkání či veřejnému bruslení. Co je ovšem v Poděbradech poněkud opomíjeno, je hipoturistika, ke které je v okolních lužních lesích a loukách ideální prostředí. Poděbrady disponují velkou jízdárnou na kraji města, která je ideálním výchozím bodem jak k organizovaným skupinovým projížďkám, tak k romantickým projížďkám ve dvou. Čím se také Poděbrady mohou pochlubit, tak nově zrekonstruovanými cyklostezkami, které ovšem vedou pouze z Nymburka do Kolína, další pokračování Labské cyklostezky z Kolína a Nymburka je částečně vedeno po veřejných komunikacích, jelikož se při budování naskytly problémy s výkupem nemovitostí podél řeky Labe. Labská cyklostezka má však jednu velkou nevýhodu a to, že je velice špatně značená a zatím neexistují žádné mapy. V případě, že by se povedlo vykoupit nemovitosti a dalo by se do pořádku značení a mapy, tak by se Labská cyklostezka bezesporu stala jednou z nejvyhledávanějších v celé České republice.

Dopravní dostupnost města je poměrně dobrá, vlakové a autobusové spoje fungují perfektně a do nedalekého Kolína, který je jedním z hlavních dopravních tahů to trvá pouze 15 minut. Ovšem co město postrádá je MHD. Pokusů o zprovoznění bylo několik, nikdy to však nefungovalo, jelikož obyvatelé města nejevili dostatečný zájem. Proto bych to městu znovu nedoporučovala, dle mého názoru by to byly další zbytečně vynaložené peníze, které by se daly využít do nadějnějších projektů. Velkým negativem Poděbrad je vysoká průjezdnost automobilů centrem města, což je bohužel neřešitelný problém díky Labi. Na to navazuje další nedostatek města, a to omezené parkovací možnosti. V centru města se nachází pouze tři veřejná parkoviště, která jsou však nedostačující a ještě dost předražená, jelikož jsou ve vlastnictví soukromníků. Řešením by bylo vybudování parkoviště, nejlépe u nádraží, které by bylo ve vlastnictví města a parkování by stálo symbolickou cenu.

5 Závěr

Cílem práce bylo zjištění turistického potenciálu lázeňského města Poděbrady a vytvoření přehledu o možnostech trávení volného času ve městě. V práci bylo zjištěno, že město se může pochlubit velmi slibným turistickým potenciálem. Nejenže ve městě výborně funguje lázeňský cestovní ruch, ale rozvíjí se i jiné formy cestovního ruchu, jako je například sportovní cestovní ruch. Městem také prochází Labská cyklostezka, která je ideální trasou na výlety do okolí, kde můžete např. navštívit památník slavníkovského hradiště, skanzen Ostrá a Přerov nad Labem či zámek Loučeň.

Díky dotazníkovému šetření byla zjištěna spokojenost se službami a taktéž byly určeny hlavní oblasti, na které je nutné se v budoucnosti zaměřit. Na dotazníkové šetření navázala SWOT analýza, která mi odhalila nejpodstatnější silné a slabé stránky, z nichž jsem vyvodila přednosti destinace, ale rovněž i hrozby a příležitosti.

S pomocí této práce bylo zjištěno, že potenciál města není plně využit. Největší nedostatky jsou v oblasti historických atraktivit, kempu a vyšších cen především lázeňských a wellness služeb. Návrhy opatření a doporučení by měli městu pomoci s odstraněním největších slabých stránek. V případě, že by se tyto nedostatky povedlo odstranit, tak by se město stalo mnohem známějším a navštěvovanějším než doposud.

Seznam použité literatury:

Knižní zdroje:

- [1] BLAŽKOVÁ, Martina. *Marketing řízení a plánování pro malé střední firmy*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2007. 280 s. ISBN 978-80-247-1535-3.
- [2] BURACHOVIČ, Stanislav a Stanislav WIESER. *Encyklopedie lázní a léčivých pramenů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Libri, 2001. 356 s. ISBN 80-7277-048-9.
- [3] CREBBIN-BAILEY, J., J. HARCUP a J. HARRINGTON. *The Spa Book: The Official Guide to spa therapy*. London: Thomson learning, 2005. 239 s. ISBN 978-1-86152-917-6.
- [4] DĚDINA, Jiří. *Management, organizování a ekonomika lázeňství - vybrané lokality*. Praha: Vysoká škola cestovního ruchu, hotelnictví a lázeňství, 2004. 170 s. ISBN 80-86592-01-4.
- [5] DROBNÁ, Daniela a Eva MORÁVKOVÁ. *Cestovní ruch: pro střední školy a pro veřejnost*. Praha: Fortuna, 2004. 208 s. ISBN 80-7168-901-7.
- [6] HESKOVÁ, Marie, et al. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. Praha: Fortuna, 2006. 224 s. ISBN 80-7168-948-3.
- [7] CHOVANCOVÁ, Miloslava; PILÍK, Michal; PODANÁ, Michaela. *Marketing II*. Zlín: UTB, 2011. 255 s. ISBN 80-7318-380-3.
- [8] INDROVÁ, Jarmila, et al. *Cestovní ruch (základy)*. 2. přepracované vydání. Praha: Oeconomice, 2009. 122 s. ISBN 978-80-245-1569-4.
- [9] JANOŠKA, Martin. *Minerální prameny v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Academia, 2011. 496 s. ISBN 978-80-200-1615-7.
- [10] MIKOLÁŠ, Zdeněk; PETERKOVÁ, Jindra; TVRDÍKOVÁ, Milena. *Konkurenční potenciál průmyslového podniku*. Praha: C. H. Beck, 2011. 198 s. ISBN 978-80-7400-379-0.
- [11] PETRŮ, Zdenka. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. 2. upravené vydání. Praha: IDEA Servis, 2007. 124 s. ISBN 1866-074-07.

[12] SOUČEK, Zdeněk a Josef ČEJKA. *Poděbrady: a vycházky do okolí*. Praha: Zámek, 1996. 89s. ISBN 80-901790-3-7.

[13] STEGBAUER, Jiří a Petr VÁCHA. *Poděbrady: město mého srdce the town of my heart*. Praha: Ostrov, 2006. 160 s. ISBN 978-80-86289-48-9.

[14] VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER. *Základy cestovního ruchu: distanční studijní opora*. Brno: Masarykova univerzita, 2006. 163 s. ISBN 80-210-4205-2.

[15] ZAMAZALOVÁ, Marcela, et al. *Marketing*. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. 499 s. ISBN 978-80-7400-115-4.

Dokumenty:

[16] ZASTUPITELSTVO MĚSTA PODĚBRADY. *ZMP: Strategický plán rozvoje města Poděbrady do roku 2025* [online]. ZMP [22.2.2012]. Dostupné z: http://www.mesto-podebrady.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=12349&id=2246&p1=2489

[17] ZLATÝ PRUH POLABÍ, o.p.s. ZPP: *Katalog služeb 2010* [online]. ZPP [22.2.2012].

Dostupné z: <http://www.polabi.com/o-polabi/turisticke-informacni-centrum-podebrady/sluzby-a-kontakty/restaurace-a-kavarny/>

Internetové zdroje:

[18] *Poděbrady* [online]. 2011 [cit. 2011-12-27]. Historie města. Dostupné z WWW: <http://www.mesto-podebrady.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=12349&id=1057&p1=11051>

[19] *Lázně Poděbrady* [online]. 2011 [cit. 2011-12-27]. Lázeňství Poděbrady. Dostupné z WWW: <<http://lazne-podebrady.webnode.cz/lazenstvi-podebrady/>>

[20] *Lázně Poděbrady* [online]. 2011 [cit. 2011-12-27]. Lázeňská léčba a wellness pobyty. Dostupné z WWW: <<http://lazne-podebrady.webnode.cz/lazenstvi-podebrady/lazenska-lecba-a-wellness-pobyty/>>

[21] *Lázně Poděbrady* [online]. 2011 [cit. 2011-12-27]. Lázeňské hotely. Dostupné z WWW: <<http://www.lazne-podebrady.cz/lazenske-objekty/>>

- [22] *Lázně Poděbrady* [online]. 2011 [cit. 2011-12-27]. Kongresové centrum Lázeňská Kolonáda a restaurace Swiss. Dostupné z WWW: <<http://www.lazne-podebrady.cz/lazenske-objekty/kongresove-centrum-lazenska-kolonada/>>
- [23] *Lázně Poděbrady* [online]. 2011 [cit. 2012-02-22]. Lázeňské pobyty. Dostupné z WWW: <<http://www.lazne-podebrady.cz/lazenske-pobyty/>>
- [24] *Lázně Poděbrady* [online]. 2011 [cit. 2012-02-22]. Léčebné pobyty. Dostupné z WWW: <<http://www.lazne-podebrady.cz/lazenske-pobyty/lecebne/>>.
- [25] *Lázně Poděbrady* [online]. 2011 [cit. 2012-02-22]. Víkend pro ženu a muže. Dostupné z WWW: <<http://www.lazne-podebrady.cz/pobyty/vikend-pro-zenu-a-muze-pa-ne/>>.
- [26] *Lázně Poděbrady* [online]. 2011 [cit. 2012-02-22]. Lázeňský pobyt pro seniory. Dostupné z WWW: <<http://www.lazne-podebrady.cz/pobyty/lazensky-pobyt-pro-seniory-pone/>>.
- [27] *Lázně Poděbrady* [online]. 2011 [cit. 2012-02-22]. Relax pro muže. Dostupné z WWW: <<http://www.lazne-podebrady.cz/pobyty/relax-pro-muze-pa-ne/>>.
- [28] *Lázně Poděbrady* [online]. 2011 [cit. 2012-02-22]. Wellness pobyt. Dostupné z WWW: <<http://www.lazne-podebrady.cz/pobyty/wellness-pobyt-ne-pa/>>.
- [29] *Lázně Poděbrady* [online]. 2011 [cit. 2012-02-22]. Dámský víkend. Dostupné z WWW: <<http://www.lazne-podebrady.cz/pobyty/damsky-vikend-pa-ne-3-dny2-noci/>>.
- [30] *Lázně Poděbrady* [online]. 2011 [cit. 2012-02-22]. Léčení a procedury. Dostupné z WWW: <<http://www.lazne-podebrady.cz/lezeni-a-procedury/>>
- [31] *Turistické regiony ČR* [online]. 2011 [cit. 2012-02-22]. Lázeňská zařízení. Dostupné z WWW: <http://www.tourism.cz/encyklopedie/seznam.phtml?typ=163,164,430,435&id_mapy=39&lng=&menu=>>
- [32] *Wikipedia* [online]. 2011 [cit. 2012-02-22]. SWOT analýza. Dostupné z WWW: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a4/SWOT_cs.svg>

- [33] *Kudy z nudy* [online]. 2011 [cit. 2012-02-22]. Poděbrady. Dostupné z WWW: <http://www.kudyznudy.cz/Foto-a-video/3D-Prohlidky/Podebrady-%281%29.aspx>
- [34] *Poděbrady* [online]. 2011 [cit. 2012-02-22]. Lázeňský park. Dostupné z WWW: http://www.mesto-podebrady.cz/vismo/galerie2.asp?id_org=12349&id_galerie=1002
- [35] *Virtuální muzeum hodin* [online]. 2011 [cit. 2012-02-22]. Poděbrady. Dostupné z WWW: <http://www.muzeumhodin.info/podebrady>

Seznam zkratek

- aj. – a jiné
- apod. – a podobně
- a.s. – akciová společnost
- atd. – a tak dále
- CATI - *Computer Assisted Telephone Interview* – telefonické dotazování s podporou počítače
- CR – cestovní ruch
- č. - číslo
- ČR – Česká republika
- DDM – dům dětí a mládeže
- EKG – *ElektroKardioGraf* - elektronické vyšetření srdce
- EU – Evropská unie
- HDP – hrubý domácí produkt
- hl.n. – hlavní nádraží
- Kč – koruna česká
- km - kilometr
- m - metr
- MHD – městská hromadná doprava
- MIC – městské informační centrum
- MKC – městské kulturní centrum
- MUDr. - *medicinae universae doctor* - doktor medicíny
- např. - například
- os. - osoba
- r. - rok
- SK – sportovní klub
- stol. - století
- TIC – turistické informační centrum
- TJ – tělovýchovná jednota
- tzv. - takzvaný
- ZTP/P - zvlášť tělesně postižený s průvodcem

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- беру на ве́доміі, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Uherském Hradišti dne 11. května 2012

.....
Kateřina Málková

Seznam obrázků

Obr. 2.1 Lázeňská zařízení v ČR, zdroj: [31], str. 18

Obr. 2.2 SWOT analýza, zdroj: [32], str. 22

Obr. 3.1 Mapa ČR, zdroj: [33], str. 23

Obr. 3.2 Zámek a první zámecké nádvoří, zdroj: *vlastní archiv*, str. 24

Obr. 3.3 Jezdecký pomník krále Jiřího z Poděbrad, zdroj: *vlastní archiv*, str. 24

Obr. 3.4 Bazén s vodotrysky a plastika Léda s labutí, zdroj: [34], str. 25

Obr. 3.5 Květinové hodiny a trpaslík v pozadí se třemi kamennými srdci, zdroj: [35], str. 26

Obr. 3.6 Kostel Povýšení svatého Kříže, zdroj: *vlastní archiv*, str. 26

Obr. 3.7 Hydroelektrárna, zdroj: *vlastní archiv*, str. 27

Obr. 3.8 Budova bývalé Radiotelegrafické stanice, zdroj: *vlastní archiv*, str. 27

Obr. 3.9 Minerální prameny, zdroj: *vlastní archiv*, str. 31

Seznam grafů

Graf 4.1, zdroj: *vlastní zpracování*, str. 39

Graf 4.2, zdroj: *vlastní zpracování*, str. 40

Graf 4.3, zdroj: *vlastní zpracování*, str. 40

Graf 4.4, zdroj: *vlastní zpracování*, str. 41

Graf 4.5, zdroj: *vlastní zpracování*, str. 41

Graf 4.6, zdroj: *vlastní zpracování*, str. 42

Graf 4.7, zdroj: *vlastní zpracování*, str. 42

Graf 4.8, zdroj: *vlastní zpracování*, str. 43

Graf 4.9, zdroj: *vlastní zpracování*, str. 43

Graf 4.10, zdroj: *vlastní zpracování*, str. 44

Graf 4.11, zdroj: *vlastní zpracování*, str. 44

Graf 4.12, zdroj: *vlastní zpracování*, str. 45

Graf 4.13 zdroj: *vlastní zpracování*, str. 45

Graf 4.14, zdroj: *vlastní zpracování*, str. 46

Graf 4.15, zdroj: *vlastní zpracování*, str. 46

Seznam příloh

Příloha 1. – Dotazník

Příloha 2. – Tabulky